24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

1941
ЯНВАРЬ
15
ЮНКУН
12 (5727) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Книж палата

ВЫРĂНТИ ПРОМЫШЛЕННОÇА ВĂЙЛАТСА ПЫМАЛЛА!

Паян «Правда» хаçатра СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăларассине ÿстермелли мероприятисем çинчен йышăннă постановлени пичетленсе тухать. Большевикла партипе совет правительстви ĕççыннисен ÿссе пыракан потребноçĕсене тивĕçтерессишĕн тăрăшнине çĕнĕрен палăртса кăтартакан çак постановлениине совет халăхĕ питех те пысăк кăмăлпа ырласа кĕтсе илет.

Социализм советсен çĕршывĕнчи халăхăн ырлăхне тăтăшăнах ÿстерсе пыма май парать. Ĕç тухăçлăхĕ ÿссе пынă никĕс çинче рабочисен, служащисен, интеллигенцин ĕçукçисем ÿссе пыраççĕ, колхозниксен дохочĕсем çултан çулах хăпарса пыраççĕ. Куллен кирлĕ таварсемпе апат-çимĕç продуктисем туса кăларас ĕç ÿссе пырать пулсан та, пирĕн промышленность халăх мĕн ыйтнине çителĕклĕ пама ĕлкĕрсе пыраймасть-ха. Партипе правительство пĕтĕм халăх хуçалăхĕпе çĕршыв оборонин никĕсĕ пулса тăракан йывăр индустрине вăйлăн аталантарса пырса, куллен кирлĕ таварсемпе апат-çимĕç продуктисем туса кăларас ĕçе малалла ÿстерсе пырас тĕлĕшпе пĕр минута та чарăнса тăмасăр ĕçлеççĕ. Паян пичетленсе тухакан постановленипе СССР Совнаркомĕ тата ВКП(б) Центральный Комитечĕ вырăнти промышленноçа сарса яраççĕ, ун валли пуçарулăх кăтартма анлă çул уçса параççĕ, çакă вăл, нимĕн иккĕленмелли те çук, куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăларас ĕçе татах та ытларах ÿстерни патне илсе пырĕ.

ВКП(б) XVIII съезчĕ СССР халăх хуçалăхне аталантарассин виççĕмĕш пиллĕкçуллăх планĕ çинчен йышăннă резолюцире çакăн пек директива пачĕ: «Ĕççыннисен ÿссе пыракан потребноçĕсене тивĕçтерес ĕçре пысăк çăлкуçĕ пулса тăракан **вырăнти промышленноçа тата промкооперацине** пур майсемпе те вăйлатса пымалла». СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) йышăннă постановлени, пĕтĕмĕшпе партин XVIII съезчĕ йышăннă решенирен тухса тăракан постановлени, вырăнти промышленноçпа промысла кооперацине сарса яма питех те вăйлă стимулсем туса парать.

Халиччен вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăларас ĕçри калама çук пысăк майсемпе пачах çителĕксĕр усă курнă. Пирĕн чĕртавар ресурсĕсем питех те пысăк, вĕсем кулленхи пурнăçра кирлĕ таварсене, çăмăллăнах тума пулакан ялхуçалăх инвентарĕсене, тăм чÿлмек таврашсене, строительство материалĕсене, пиравăрпа трикотаж таврашне, сĕтел-пукансене, урана тăхăнмаллисене, топливăна, куллен кирлĕ кантăк, хими тата металл изделийĕсене, шкулсенче кирлĕ япаласене вырăнтах туса кăларма май параççĕ. Сыснасене тăрантарса самăртни, вырăнта пулă тытни, ухута, хăйсем тĕллĕн ÿсекен çимĕçсем, çырласем, кăмпасем пухни, улма-çырла сачĕсем, хурт-хăмăр ĕрчетни — çаксем пурте ĕнтĕ вырăнсенче апат-çимĕç продуктисене питех те нумай туса кăларма май параççĕ. Анчах та влаçăн вырăнти органĕсемпе суту-илÿ тăвакан организацисем куллен кирлĕ таварсен производствине сарса пырассипе кирлĕ чухлĕ интересленмен, иждивенчество çулĕ çине тăнă, таварсене ытти республикăсенчен, крайсенчен, облаçсенчен ярса парасса кĕтсе ларнă. Нумаях пулмасть «Правда» хаçатра Курск облаçĕнчи Льгов районĕнче пуян ресурссемпе мĕн тери начар усă курнине кăтартса паракан фактсене илсе кăтартнăччĕ.

— Пирĕн магазинсенче, — тесе каласа панă Льговторг работникĕ Рожков юлташ, — вырăнти таварсем çукпа пĕрех. Пирĕн сĕтелсене Курскран илсе килнĕ, пукансене — Белгородскран, тумбочкăсене — Дмитриевскран, аласене — Белоруссирен, пичкесемпе каталкăсене—Орелран, çĕçĕсемпе пуртăсене — Тула хулинчен.

Новосибирск облаçне йĕлтĕрсене Вологдăпа Ленинград облаçĕсенчен кÿрсе пыраççĕ: новосибирец юлташсем йĕлтĕр производствине йĕркелесе яма техника енчен «ÿссе çитеймен», тейĕн. Пысăк индустриллĕ Днепропетровск облаçне, пысăк пахалăхлă хурçă шăратма тата питех те сложнăй машинăсем туса кăларма пĕлекен облаçа, канцеляри кнопкисене ытти облаçсенчен кÿрсе пынă. Воронеж облаçĕнче вара шăпăрсене те урăх вырăнсенчен кÿрсе пыраççĕ!

Вырăнти промышленноçпа промкооперации отходсемпе вырăнти чĕртавартан туса кăларакан продукципе влаçăн вырăнти органĕсем хăйсене кирлĕ пек усă курма пултарайман. Вырăнти промышленность наркомачĕсем, Всекопромсовет тата СССР Суту-илÿ Халăх Комиссариачĕ вырăнта туса кăларакан куллен кирлĕ таварсен производствине тата вĕсемпе усă курас ĕçе планланă чухне вырăнти интерессене шута илмен.

СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) халиччен пулнă положенине улăштарчĕç. Халĕ ĕнтĕ вырăнти промышленноçăн пуçаруллăх кăтартма анлă майсем пур. Вырăнти промышленноçпа промкооперации туса кăларакан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви производствине, вĕсемпе усă курас ĕçе, паянтан пуçласа, централизованнăй йĕркепе планламаççĕ. Районри тата облаçри промышленноçпа промкооперации предприятийĕсем отходсемпе вырăнти чĕртавартан туса хатĕрлекен пĕтĕм продукци район, область, край, республика аллинче юлать. Промкооперацине ертсе пырас ĕçе облаçсемпе крайсенчи исполкомсем, союзлă тата автономлă республикăсен Совнаркомĕсем çине хунă. Районпа хула промышленноçĕн накоплениййĕсем, директор фончĕсĕр пуçне, районсемпе хуласенчи исполкомсен аллине юлаççĕ, вырăнти промышленноçа анлăлатнă çĕре каяççĕ. Илекен накопленисене 25 процента çити исполкомсем пурăнмалли çурт-йĕр строительствине, культурăпа йăла строительствине, благоустройство ĕçне яма пултараççĕ. Çапла ĕнтĕ, хăйсен промышленноçне сарса, унăн дохочĕсене хăпартса пыракан вырăнсенчи советсем халăхăн чи кирлĕ потребноçĕсене тивĕçтермешкĕн средствăсем хутшăнтарса пыма çĕнĕ майсем илеççĕ.

Государство вырăнти промышленноçа вăйлатма укçа-тенкĕ средствисем нумай уйăрса парать. Кредитсен суммине ÿссе пырать. Вырăнти чĕртаварпа тата отходсемпе усă курса ĕçлекен çĕнĕрен организациленĕ предприятисене оборотран памалли налогпа ытти отчисленисенчен икĕ çуллăха хăтараççĕ. Вырăнсенче çĕнĕрен пиншер предприятисем, юсамалли мастерскойсем тумалла, суту-илÿ организацийĕсем, апат-çимĕç предприятийĕсем, армансем, столовăйсем, больницăсем, кану çурчĕсем пур пек подсобнăй хуçалăхсене анлăлатмалла, çĕнĕ хуçалăхсем тумалла. Сыснасене тăрантарса самăртас ĕçе анлăлатмалла, пулă тытассине ÿстермелле, пахча-çимĕçсем, улма-çырла таврашсем хатĕрлес ĕçе вăйлатмалла, килти кайăк-кĕшĕке ĕрчетес ĕç çине кирлĕ пек тимлĕхпе пăхмалла.

Партин XVIII съездĕнчех Сталин юлташ «советăн вырăнти промышленноçне сарса яма, куллен кирлĕ таварсем туса кăларас ĕçре ăна пуçаруллăх кăтартмашкăн май пама тата ăна май килнĕ таран чĕртаварпа тата средствăсемпе пулăшма» кирли çинчен кăтартса панă. Пичетленсе тухакан решенин кашни йĕркинчех Сталин юлташăн çав шухăшĕ тапса тăрать. «Çак решени вырăнти промышленноçа татăклăнах хăпартма кирлĕ пур условисене те туса парать, — тесе кăтартса параççĕ СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б). — Çак питĕ кирлĕ те пысăк ĕçĕн ăнăçлăхĕ халĕ ĕнтĕ вырăнти парторганизацисемпе совет организацийĕсен руководителĕсен тата вырăнти промышленноçпа промкооперации работникĕсен пуçаруллăхĕнчен, çине тăнинчен, вĕсен энергийĕнчен килет».

Вырăнти промышленноçа сарса яни политикăпа хуçалăх тĕлĕшĕнчен питех те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе продовольстви туса кăларас ĕç мĕнле ÿссе, вăйланса пыни тăрăх парти, правительство, пĕтĕм çĕршыв вырăнти совет руководителĕсемпе парти руководителĕсен ĕçне чылаях хаклĕç. Халăх, «вырăнтан тапранас» тĕлĕшпе вăхăт сухатса тăмасăр, большевикла хĕрÿллĕ ĕçе, СССР Совнаркомĕпе партин Центральный Комитечĕ йышăннă постановленине хĕрÿллĕн пурнăçа кĕртес ĕçе тытăнас пулать!

(«ПРАВДА» умстатьи, январĕн 12-мĕш).

Районри промышленноçăн çĕнĕ предприятийĕсем

ХАРЬКОВ. Облаçра районри промышленноçăн çĕнĕ предприятийĕсене тăваççĕ, вĕсем пĕтĕмĕшпех вырăнти чĕртаварпа ĕçлемелле пулаççĕ. Купянскра тир-сăран завочĕ тăваççĕ. Çак кунсенче Красноградри тир-сăран заводне ĕçе янă. Валкире сÿсмен-йĕнерчĕк таврашĕ тăвакан мастерской ĕçлеме тытăннă. Кунтах тир-сăран завочĕ тăваççĕ. Петровск районĕнче тăм чÿлмек тăвас ĕçе организациллеме палăртнă т. ыт. те.

ПĔЛТЕРНИ

ВЛКСМ Чăваш обкомĕн бюровĕ йышăннă тăрăх, кăçалхи январĕн 18-мĕшĕнче 18 сехетре ВЛКСМ Чăваш область комитечĕн 11-мĕш пленумĕ пухăнать.

Пленума ВЛКСМ обкомĕн членĕсемпе кандидачĕсене, ревизи комиссийĕн членĕсене, ВЛКСМ райкомĕсен секретарĕсене чĕнеççĕ.

ВЛКСМ обкомĕн пленумне килекен юлташсене ВЛКСМ обкомĕнче, 9-мĕш номерлĕ пÿлĕмре, ирхине 9 сехетрен пуçласа регистрацилеççĕ.

ВЛКСМ ОБКОМĔ.

Колхозсем государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратасси çинчен

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановлени

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ çакна паллă тăваççĕ: колхозсем государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратмалли халиччен пулнă йĕрке тăрăх таварлă сĕт-çу фермисенче миçе пуç ĕне пуррине кура государствăна сĕт тăратни — малта пыракан таварлă сĕт-çу фермисене аталантаракан колхозсене усăллă мар положенине тăратать, тата, пачах тепĕр майлă, кая юлнă, обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси çине тимсĕр пăхакан колхозсене хавхалантарать.

Сĕт тăратассин системинче пур çитменлĕхсене пĕтерес тесе, колхозсем сĕт паракан выльăх-чĕрлĕхсене ĕрчетессипе тата выльăх-чĕрлĕхсен продуктивлăхне ÿстерессипе интересленнине малалла вăйлатас тесе, ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ **çапла йышăнаççĕ:**

1. Государствăна сĕт тăратассине колхозсенче миçе пуç ĕне пурри тăрăх шутласа хумалли халиччен пулнă йĕркене 1941 çулти январьтен пуçласа пăрахăçа кăларас тата колхозсем государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассине колхозсене çирĕплетсе панă кашни гектар çĕр лаптăкĕ (акакан çĕр, çав шутрах садсем тата пахчасем; çарансем тата кĕтÿ çÿрекен вырăнсем) тăрăх шутласа хумалла тăвас.

2. Колхозсем государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратмалли çулталăкри вăтам нормăна, 1 гектар çĕр лаптăкĕнчен литрпа шутласа, республикăсем, крайсем тата облаçсем тăрăх çакăн пек тăвас:

I-мĕш ГРУППА

Архангельск облаçĕ	30
Калинин облаçĕ	
Коми АССР	
Ленинград облаçĕ	
Мускав облаçĕ	
Ярославль облаçĕ	

II-мĕш ГРУППА

Белорус ССР	25
Вологда облаçĕ	
Иваново облаçĕ	
Краснодар крайĕ	
Новосибирск облаçĕ	
Омск облаçĕ	
Смоленск облаçĕ	

III-мĕш ГРУППА

Алтай крайĕ	22
Молотов облаçĕ	
Свердловск облаçĕ	
Украина ССР	
Челябинск облаçĕ	

IV-мĕш ГРУППА

Башкир АССР	16
Горький облаçĕ	
Иркутск облаçĕ	
Кабардино-Балкар АССР	
Киров облаçĕ	
Красноярск крайĕ	
Крым АССР	
Орел облаçĕ	
Тула облаçĕ	
Ростов облаçĕ	
Рязань облаçĕ	

V-мĕш ГРУППА

Бурят-Монгол АССР	10
Воронеж облаçĕ	
Куйбышев облаçĕ	
Курск облаçĕ	
Мари АССР	
Молдаван ССР	
Атăл çинчи Нимĕçсен АССР	
Орджоникидзе крайĕ	
Тутар АССР	
Удмурт АССР	
Чăваш АССР	

VI-мĕш ГРУППА

Азербайджан ССР	7
Армян ССР	
Грузин ССР	
Мордва АССР	
Пенза облаçĕ	
Саратов облаçĕ	
Çурçĕр-Осетин АССР	
Сталинград облаçĕ	
Тамбов облаçĕ	
Чита облаçĕ	
Чкалов облаçĕ	

VII-мĕш ГРУППА

Дагестан АССР	4
Киргиз ССР	
Приморье крайĕ	
Хабаровск крайĕ	
Чечено-Ингуш АССР	

VIII-мĕш ГРУППА

Казах ССР	3
Калмык АССР	
Таджик ССР	
Туркмен ССР	
Узбек ССР	

3. Çакăн пек тăвас: 1941 çулта, урăхла каласан, çак постановлени ĕçе кĕнĕ хыççăнхи пирвайхи çулта государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассин çулталăкри вăтам нормисене вăхăтлăха льготăпа шутласа хураççĕ, çапла вара: пĕрремĕш группăна кĕртнĕ облаçсемпе республикăсем валли—постановленире кăтартса панă нормăсенчен 90 процент чухлĕ, иккĕмĕш группăна кĕртнĕ облаçсем, крайсем тата республикăсем валли — 85 процент чухлĕ, виççĕмĕш, тăваттăмĕш тата пиллĕкмĕш группăсене кĕртнĕ облаçсем, крайсем тата республикăсем валли — 80 процент чухлĕ, улттăмĕш, çиччĕмĕш тата саккăрмĕш группăсене кĕртнĕ облаçсем, крайсем тата республикăсем валли — 70 процент чухлĕ шутласа хумалла, 1942 çултан пуçласа вара çак постановленин 2-мĕш пунктĕнче кăтартнă сĕт тăратмалли нормăсене льготăсăр пурнăçа кĕртмелле.

4. Союзлă тата автономлă республикăсен Совнаркомĕсене тата ĕççынни депутачĕсен крайсемпе облаçсенчи Совечĕсене, ВКП(б) обкомĕсемпе крайкомĕсене тата союзлă республикăсенчи компартисен Центральный Комитечĕсене, обязательнăй йĕркепе государствăна сĕт тăратма республикăна, края тата облаçе валли çирĕплетнĕ норма тăрăх, колхозсем государствăна колхозсене çирĕплетсе панă çĕр лаптăкĕн гектарĕнчен обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассин çулталăкри нормисене районсем тăрăх туса пама, тата, çав нормăсене ССР Союзĕн Совнаркомĕ çумĕнчи Экономсовет çирĕплетнĕ хыççăн, 1941 çулти январĕн 15-мĕш тĕлне пичетлесе кăларма хушас.

Государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассин районсем тăрăх тунă, ССР Союзĕн Совнаркомĕ çумĕнчи Экономсовет çирĕплетнĕ, нормисене, пурçĕрте те, районри мĕнпур колхозсем тĕлĕшпе пурнăçа кĕртмелле.

Уйрăм колхозсене валли, пит сайра хутра кăна, ССР Союзĕн Заготовкăсен Наркомачĕн облаçсенчи, крайсенчи тата республикăсенчи (облаçсене пайланман çĕрте) уполномоченнăйĕсем çирĕплетнипе, государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассин район тăрăх тунă çулталăкри нормине 30 процент таран ÿстерни е чакарни пулма пултарать, çавăн чухне государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассин района валли çирĕплетнĕ çулталăкри вăтам нормине обязательнă пăхăнмалла.

5. Çакăн пек тăвас: Казах, Киргиз, Таджик тата Туркмен СС Республикисенчи колхозсем, ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1939 çулти ноябрĕн 14-мĕшĕнче йышăннă 1887-мĕш номерлĕ, 1940 çулти мартăн 27-мĕшĕнче йышăннă 416-мĕш номерлĕ постановленисем тăрăх колхозсенче миçе пуç выльăх-чĕрлĕх пуррине кура государствăна обязательнăй йĕркепе аш-какай тăратакан районсенчи колхозсем, çавăн пекех тата Мурманск облаçĕнчи, Якут АСС Республикинчи, Карело-Финн СС Республикинчи тата инçетри çурçĕрти районсенчи колхозсем 1941 çулта обязательнăй йĕркепе сĕт тăратассине 1941 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне сĕт паракан пĕрлештернĕ выльăх-чĕрлĕхсем (ĕнесем тата буйволицăсем, çав хисепрех 1941 çулти пĕрремĕш çурçулта пирвайхи хут пăрулаканнисем те) миçе пуç пуррине кура, 1940 çулта вăйра пулнă нормăсем тăрăх, шутласа хураççĕ.

6. Влаçăн вырăнти органĕсене тата заготовка органĕсене колхозсем çине государствăна сĕт парас тĕлĕшпе çак постановлени кăтартса панă нормăран ирттерсе обязательствăсем хума пачах чарас.

Государствăна сĕт тăратас обязательствăсене тултарнă хыççăн ытлашши юлакан мĕнпур сĕт пĕтĕмпех колхозсен аллинче юлать.

7. Çакăн пек тăвас: государствăна сĕт тăратас çĕрте тĕрĕс мар хутшăнтарни çинчен жалобăсене обязательствăсене алла панă хыççăн 10 кунлăх срокра ССР Союзĕн Заготовкăсен Наркомачĕн районри Уполномоченнăйне памалла.

ССР Союзĕн Заготовкăсен Наркомачĕн районри Уполномоченнăйĕн решенийĕ çинчен решенине алла панă хыççăн 10 кунлăх срокра ĕççынни депутачĕсен районри Совечĕн исполнительнăй комитетне жалоба пама юрать.

Ĕççынни депутачĕсен районри Совечĕн исполнительнăй комитечĕ, жалоба сăлтавлă тесе шутласан, хăйĕн решенине çирĕплетме ССР Союзĕн Заготовкăсен Наркомачĕн облаçри, крайри, республикăри (облаçсем çине пайланман çĕрте) Уполномоченнăйĕ патне тăратать, унăн решенийĕ вара татăклă шутланать.

8. Государствăна сĕт памалли çак календарлă сроксене тăвас (çулталăкри нормăран процентпа):

	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
а) Мускава, Ленинграда, Киева, Харькова, Сталинона, Днепропетровска, Дон-çи Ростова, Горькине, Ивановăна, Бакува, Свердловска, Челябинска тата Минска хăймине уйăрман сĕт ярса тăракан районсем тăрăх	20	35	30	15
б) Иркутскпа Челябинск облаçĕсем, Приморьепе Хабаровск крайĕсем, Якут АССР, Азербайджан, Армян, Грузин, Казах, Карело-Финн, Таджик, Туркмен тата Узбек СС Республикисем тăрăх	10	45	40	5
в) ытти мĕнпур облаçсем, крайсем тата республикăсем тăрăх	15	40	40	5

Колхозсем кашни уйăхра сĕт е çу мĕн чухлĕ памаллине ССР Союзĕн Заготовкăсен Наркомачĕн районсенчи Уполномоченнăйĕсем кăтартса параççĕ. Çакна тунă чухне государствăна сĕт тăратмалли кварталсем тăрăх тунă сроксем пĕтĕм районĕпе пĕтĕмĕшпех пурнăçа кĕмелле тăвас пулать.

9. Çакăн пек тăвас: государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратмалли уйăхри обязательствăсене тултаричен колхозсем айăкка сĕт сутмалла мар.

10. Государствăна паракан сĕтре процентпа шутласан çу çакăн чухлĕ пулмалла тăвас:

Новосибирскпа Омск облаçĕсенче, Алтай крайĕнче	4,4
Иркутск, Молотов, Свердловск, Челябинск тата Чита облаçĕсенче, Красноярск крайĕнче, Бурят-Монгол АССР, Казах ССР.	4,2
Архангельск, Вологда, Воронеж, Горький, Киров, Куйбышев, Курск, Ленинград, Мурманск, Орел, Пенза, Саратов, Смоленск, Сталинград, Тамбов тата Чкалов облаçĕсенче, Приморье тата Хабаровск крайĕсенче, Башкир, Калмык, Коми, Мари, Мордва, Атăл çинчи Нимĕçсен, Тутар, Удмурт, Чăваш тата Якут АССР, Азербайджан, Армян, Белорус, Грузин, Карело-Финн, Киргиз, Таджик, Туркмен тата Узбек ССР	3,9
Иваново, Калинин, Мускав, Ростов, Рязань, Тула, Ярославль облаçĕсем, Краснодар тата Орджоникидзе крайĕсем, Дагестан, Кабардино-Балкар, Крым, Çурçĕр-Осетин тата Чечено-Ингуш АССР, Молдаван тата Украина ССР	3,8

11. ССР Союзĕн Заготовкăсен Наркомачĕн районсенчи Уполномоченнăйĕсене хăшпĕр чухне колхозсене (хăймине уйăрман сĕт тăратакан районсемсĕр, консерва тата сыр завочĕсен районĕсемсĕр пуçне) государствăна сĕт тăратмалли хăйсен обязательствисене çу панипе тултармашкăн ирĕк пама право парас.

Сĕт вырăнне çу панă чухне обязательствăна тултарнине çакăн пек шутламалла:

а) 1 килограмм шăратнă çăва — унта 95 процентран сахал мар çу пулсан—25 литр сĕт вырăнне;

б) 1 килограмм услам çăва (сырец) —унта 75 процентран сахал мар çу пулсан — 19 литр сĕт вырăнне.

12. Украина СС Республикинчи Волынь, Дрогобыч, Измаил, Львов, Ровно, Станислав, Тарнополь тата Черновицы облаçĕсенчи колхозсене, Белорус СС Республикинчи Барановичи, Белосток, Брест, Вилейка тата Пинск облаçĕсенчи колхозсене, Молдаван СС Республикинчи Бельцы, Бендеры, Кагул, Кишинев, Оргеев тата Сороки уезчĕсенчи колхозсене, çавăн пекех тата Латви, Литва тата Эстони СС Республикисенчи колхозсене çак постановлени тăрăх государствăна обязательнăй йĕркепе сĕт тăратас çĕре 1942 çултан пуçласа хутшăнтармалла.

СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председателĕ
В. МОЛОТОВ.

ВКП(б) Центральный Комитечĕн секретарĕ
И. СТАЛИН.

1941 çулти январĕн 10-мĕш.

Молдаван СС Республикинчи, Украина СС Республикин Измаил тата Черновицы облаçĕсенчи, Литва СС Республикинчи, Латви СС Республикинчи тата Эстони СС Республикинчи суйлав округĕсенчен СССР Верховный Советне депутатсем суйлани çинчен малтанлăха илнĕ даннăйсем

СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретариатне СССР Верховный Советне депутатсем суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округ суйлав комиссийĕсенчен килнĕ сведенисем тăрăх, Молдаван СС Республикинче, Украина СС Республикин Измаилпа Черновицы облаçĕсенче, Литва СС Республикинче, Латви СС Республикинче тата Эстони СС Республикинче 1941 çулти январĕн 12-мĕшĕнче Союз Советне суйламалли 34 суйлав округĕнче пуринче те тата Национальноçсен Советне суйламалли 102 суйлав округĕнче пуринче те суйлавсем пулса иртнĕ.

Çÿлте кăтартнă республикăсемпе облаçсенчи мĕнпур хуласенче, ялсенче тата поселоксенче суйлавсем 1941 çулти январĕн 12-мĕшĕнче ирхине 6 сехетре пуçланнă тата каçхине 5—6 сехет тĕлне пур çĕрте те суйлавçăсен чи пысăк пайĕ сасăланă. Январĕн 12-мĕшĕнче çĕрле 12 сехетре сасăласа пĕтернĕ.

Округ суйлав комиссийĕсем малтанлăха панă даннăйсем тăрăх, Молдаван СС Республикинче тата Украина СС Республикин Измаилпа Черновицы облаçĕсенче пĕтĕм суйлавçăсен хисепĕнчен 98 тата ытларах процентĕ суйлавсене хутшăннă, Латви СС Республикипе Эстони СС Республикинче—96 тата ытларах процент, Литва СС Республикинче — 90 процент ытларах.

Молдаван СС Республикинче, Украина СС Республикин Измаилпа Черновицы облаçĕсенче, Литва СС Республикинче, Латви СС Республикинче тата Эстони СС Республикинче СССР Верховный Совечĕн депутачĕсене коммунистсемпе беспартийнăйсен блокĕн кандидачĕсене суйланă.

Ăмăрту сарăлса пырать

ÇЕМЕРЛЕ. (Хамăр корр.). Древкомбинатри рабочисемпе стахановецсем партин XVIII конференцине çĕнĕ çĕнтерÿсем тунипе кĕтсе илессишĕн ăмăртăва сарсах пыраççĕ.

Иккĕмĕш номерлĕ цехри сменăсенчен Ерантаев юлташ ертсе пыракан смена паха результатсем кăтартать. Смена коллективĕ кашни кунах плана ирттерсе тултарать. Акă, январĕн 8-мĕшĕнче вăл плана 214,7 процент тултарнă. Галин, Куликов мастерсен сменисем те юлашки вăхăтра плана ирттерсе ĕçлеççĕ.

Сушильнăй цех коллективĕ биржа материалсен цехне ăмăртăва чĕннĕ. Халĕ чылай бригадăсемпе сменăсенче тата уйрăм рабочисем хушшинче конференцине паха результатсемпе кĕтсе илес тесе вăйлă кĕрешÿ пырать. Çамрăксен бригади (бригадирĕ Урехина юлташ) плана 160 процент тултарса ĕçлеме обязательство илнĕ, халĕ бригада членĕсем çавна ытлашшипех тултараççĕ. Дужников юлташ бригади те кулленхи плана 120 — 150 процент тултарать.

Промфинплана тултарас тĕлĕшпе паянхи куна 2-мĕшпе 3-мĕш цехсем малта пыраççĕ. 3-мĕш номерлĕ цех (цех начальникĕ Митрофанов юлташ) январĕн 8-мĕшĕнче плана 118 процент тултарнă. **Хар. ЛИСИН.**

Германири информаци бюровĕ ТАСС заявленийĕ çинчен

БЕРЛИН, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ çакăн пек пĕлтерÿ парать:

«Германи войскисене Болгарине куçарса пынă текен пулман япала çинчен тĕнчери хаçатсемпе ютçĕршывсенчи агентствăсем питех те нумай хыпарсем, тĕрлĕрен ĕнентерсе каланă сăмахсемпе комбинацисем пичетлесе кăларнă май, Берлинри политика ĕçĕнчи çынсем хушшинче çапла пĕлтереççĕ: вырăссен официальнăй агентстви ТАСС çав пĕлтерÿсем пирки опровержени пичетлесе кăларнинчен нимĕн тĕлĕнмелли те çук. Кунсăр пуçне, Болгари правительстви Германи войскисене Болгарине кĕртес ыйту тăрăх ССР Союзĕнчен канаш ыйтнă, СССР ăна тума килĕшÿ панă, текен хыпарсем пирки ТАСС агентстви çапла кăтартса парать: Болгари правительстви ССР Союзĕ патне нихăçан та ун пек ыйтса яман тата, çапла вара, унтан мĕнле те пулин ответ илме пултараймарĕ».

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Тăрăшса вĕренекен коммунистсем

Вăрнар районĕнчи пуçламĕш парторганизацисенче чылай коммунистсем ВКП(б) историне тăрăшса вĕренеççĕ, политика тĕлĕшĕнчен малаллах ӳссе пыраççĕ.

Илер, акă, Ершипуç ялсовет исполкомĕн председателĕ пулса ĕçлекен Зиновьев юлташа. Вăл «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе пĕтернĕ, халĕ марксизм-ленинизм классикĕсен уйрăм произведенийĕсене вĕренет. Зиновьев юлташ ку таранччен В. И. Ленинăн чылай произведенийĕсене вуласа тухнă.

Кольцовка колхозĕн конюхĕ Гусев юлташ та парти историне тăрăшса вĕренет. Вăл «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вуннăмĕш сыпăк таран вĕренсе çитнĕ. Гусев юлташ консультаци илме час-часах парткабинета çӳрет, хăй ăнланман ыйтусем тăрăх ВКП(б) райкомĕн пропагандисчĕсемпе инструкторĕсенчен те ыйтса пĕлет. Вăл лекцисем итлеме пĕр сиктермесĕр çӳрет тата мĕн вĕреннине тĕплĕн çырса пырать.

Парти историне çакăн пек тăрăшса вĕренекен юлташсем хăйсен кулленхи ĕçĕсене те ăнăçлă туса пыраççĕ, общественлă ĕçе активлă хутшăнаççĕ. Çакăн пек тăрăшса вĕренекен, хăйсен пĕлӳне ӳстерсех пыракан коммунистсене татах нумай илсе кăтартма пулать.

Анчах, шел пулсан та, парти историне тăрăшса вĕренме кирлине халĕ те ăнланса илмен юлташсем те пурха. Акă, Кĕстемĕрти колхоз правленин председателĕ пулнă Петров юлташ хăйĕн политикăллă пĕлӳне ӳстерме пĕртте тăрăшмарĕ. Вăл парти историне кружокра вĕренме çыраннăччĕ те унта та çӳремерĕ. Петров юлташ колхозра та хăйĕн ĕçне çителĕклĕ туса пымарĕ, çавна пула ăна иртнĕ декабрь уйăхĕнче колхоз правлени председателĕн ĕçĕнчен хăтарчĕç.

И. Е. ЕРОШИН.

*

ВЛКСМ Шупашкар хула комитечĕн пленумĕ

Январĕн 10-мĕшĕнче ВЛКСМ Шупашкар хула комитечĕн черетлĕ пленумĕ пулса иртрĕ. Çак пленумра комсомол пуçламĕш организацисен секретарĕсем те пулчĕç. Пленум икĕ ыйту — çарпа физкультура ĕçĕ мĕнле пулса пыни тата комсомол хуçалăхĕ çинчен сӳтсе-яврĕ.

Малтанхи ыйтупа ВЛКСМ Шупашкар хула комитечĕн секретарĕ Эрре юлташ доклад туса пачĕ. Вăл хăйĕн докладĕнче комсомол пуçламĕш организацисем, уйрăмăнах вĕсен секретарĕсем тата пленум членĕсем физкультурăпа çар ĕçне вĕренессине мĕнле ертсе пыни çинчен чарăнса тăчĕ. Пренире тухса калакансем çакна палăртрĕç: юлашки вăхăтра хулари пуçламĕш организацисенче физкультура ĕçĕ лайăхланса пырать, çар ĕçне вĕренесси йĕркеленет. Çапах та ĕçре пысăк çитменлĕхсем пур-ха.

Карело-Финн ССР комсомолец-физкультурниксем чĕнсе каланине комсомол организацисенче сӳтсе-явнă, йĕлтĕрçĕсен заочнăй ăмăртуне хутшăннă. Калас пулать, хăшпĕр организацисенче çав чĕнсе каланине ячĕшĕн кăна сӳтсе-явнă. Хулари йĕлтĕрçĕсен ăмăртуне тухмаççĕ. «Красный мебельщик» артельти тата кирпĕч заводĕнчи пуçламĕш организацисем йĕлтĕрпе ярăнма вĕренес тĕлĕшпе ку вăхăтченех нимех те туман. Тир-сăран комбинатĕнчи комсомол организацийĕ хĕл пуçланнăранпа та йĕлтĕрсемпе пĕр тренировка та ирттермен.

Халĕ пĕтĕм çĕршыври комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа пулса иртекен кроса хатĕрленеççĕ. Шупашкар хулинче те кроса тивĕçлипе хатĕрленекен комсомол организацисем чылай. Кооптехникумра, Чăвашсоюзра, акушеркăсен шкулĕнче йĕлтĕрлĕ кроса аван хатĕрленеççĕ. Кооптехникумра кроса хатĕрленнĕ май, комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем 186 çын, Стройтехникумра 30 çын ГТО значокĕн хĕллехи нормисене панă.

Анчах, çакăн пек организацисем хулара сахал-ха. Пединститутри, ялхуçалăх институтĕнчи комсомол организацисем нумай шавлаççĕ, ĕçне тумаççĕ. Шупашкар хула Совечĕн исполкомĕнчи комсомолецсем — пирĕн костюмсем тата йĕлтĕрсем çук, тенĕ сăлтавпа йĕлтĕрпе ярăнмаççĕ. Госпланри 6 комсомолецран кăçал пĕри те йĕлтĕр çине тăрса курман.

Хулара йĕлтĕрçĕсенчен 216 команда тунă, çав командăсенче пин çынна яхăн. Анчах хăшпĕр организацисенче командăсем хут çинче кăна шутланаççĕ, вĕсенче йĕлтĕрсемпе ярăнма кулленех вĕренессине организацилемен.

Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа пулса иртекен кроса хатĕрленес тата çав ĕçе ертсе пырас тĕлĕшпе комсомол хула комитечĕ те, пленум членĕсем те, çавăн пекех комсомол пуçламĕш организацисем те çителĕксĕр ертсе пынă. Чылайĕшĕсем çак ответлă ĕçрен пăрăнма тăрăшнă.

Комсомол умĕнче тăракан задача — йĕлтĕрçĕсенчен командăсем тăвасси, тĕрлĕрен походсем ирттересси, физкультура ĕçне союзра тăман çамрăксене явăçтарасси. Çак ĕçе комсомол хула комитечĕн тата унăн физкультурăпа çар ĕçне ертсе пыракан яланлăх комиссин, çавнашкалах комсомол организацисен секретарĕсен хăйсен ертсе пымалла. Вĕсем кроса хатĕрленес тĕлĕшпе ответлă пулмалла.

Çар ĕçне вĕренесси хулари организацисенче аван пулса пырать теме çук. Çар ĕçне вĕренессине урăхлатса çĕнетесси питĕ вăрахăн пулса пырать. Хулари комсомолецсенчен мĕнпурĕ те 354 çын кăна çар ĕçне вĕренет, ку шута шкулсенчи комсомолецсем те кĕреççĕ. Хулари комсомолецсем Осоавиахим членĕнче сахал тăраççĕ. Мĕнпур комсомолецсенчен 50 проценчĕ çеç Осоавиахим членĕнче тăрать.

Пленум физкультура ĕçне тата çар ĕçне вĕренессине тĕпренех лайăхлатмалла тума, Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа пулса иртекен кроса тĕплĕн хатĕрленме, çак ĕçе йĕркеллĕ ертсе пыма кирлине кăтартса решени йышăнчĕ.

Иккĕмĕш ыйтупа — комсомол хуçалăхĕ çинчен ВЛКСМ Шупашкар хула комитечĕн секретарĕн заместителĕ Тимофеева юлташ доклад туса пачĕ. Отчетпа суйлав пухăвĕсем пулса иртнĕренпе комсомол организацисенче комсомол хуçалăхĕ, отчетпа учет ĕçĕ йĕркеленсе пырать. ВЛКСМ Центральный Комитечĕ 1940 çулти октябрĕн 30-мĕшĕнче ВЛКСМ членĕсемпе кандидачĕсене учета илесси çинчен кăларнă инструкцине пур организацисенче те сӳтсе-явнă. Çакăн хыççăн чылай организацисенче комсомол хуçалăхĕ йĕркеленчĕ. УНХУ-ри, Стройтехникумри комсомол организацисенче комсомол хуçалăхне лайăх йĕркеленĕ. Протоколсене вăхăтра йĕркелеççĕ, вĕсене хула комитетне çийĕнчех тăратаççĕ, член укçисене те вăхăтра пухаççĕ.

Çав вăхăтрах Наркомфинри, Ленин ячĕпе тăракан артельти, маляри станцинчи пуçламĕш организацисем комсомол хуçалăхне япăхтарса янă. Протоколсене вăхăтра йĕркелемеççĕ, çĕлемеççĕ, член укçисене вăхăтра пухмаççĕ. Паллах, çакăн пек организацисенче комсомолецсен пухăвĕсем йышăнса хăварнă решенисене вăхăтра тĕрĕслесе тăмаççĕ, нумай чухне çав решенисем пурнăçланмасăр, хут çинчех юлаççĕ.

Хулари организацинчен 300 çын ытларах учетран куçмасăр урăх вырăна тухса кайнă. Çакă вăл комсомол пуçламĕш организацисен секретарĕсем тата ВЛКСМ хула комитечĕ ĕç çине çителĕксĕр çаврăнса пăхнине пула пулнă.

Хула комитетĕнче те комсомол хуçалăхĕ йĕркеллĕ теме çук. Комсомол хуçалăхĕ йĕркеллĕ пулмалла, çакă комсомол организацисене кăтартуллăн ĕçлеме пулăшать.

*

Кроса хатĕрленес ыйту ВЛКСМ райкомĕн пленумĕнче

ЧКАЛОВСКОЕ. Çак кунсенче ВЛКСМ райкомĕн пленумĕ пулса иртрĕ. Пленумра пуçламĕш организацисен секретарĕсем, оборона активĕ, вăтам шкулсенче çар ĕçне вĕрентекенсем пулчĕç. Пленумра Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа комсомолăн йĕлтĕр кросне ирттересси çинчен сӳтсе-яврĕç.

Педучилищĕри, Патăръел вăтам шкулĕнчи, вăтам пĕлӳллĕ ялхуçалăх шкулĕнчи, «Октябрь çулăмĕ» колхозри комсомол организацисенчи комсомолецсем кулленех йĕлтĕрпе тренировкăсем ирттереççĕ, ГТО значокĕн нормине параççĕ. Педучилищĕри комсомол организацинче декабрĕн 22-мĕшĕнче пĕр кун хушшинче йĕлтĕрпе ГТО значокĕн нормине 40 çын панă.

Патăръел вăтам шкулĕнчи комсомол организаци пуçарнипе йĕлтĕрçĕсен роти организациленĕ, хальхи вăхăтра кулленех тренировкăллă занятисем ирттереççĕ. Анчах та ĕçре пысăк çитменлĕхсем пур. Пĕтĕмĕшпе илсен районĕпе кроса хатĕрленес ĕç çителĕксĕр пырать. Тĕп çитменлĕх вăл—Карело-Финн ССР Республикинчи комсомолецсен сĕнӳне, ВЛКСМ Центральный Комитечĕ кросс ирттересси çинчен йышăннă решенине комсомолецсемпе çамрăксен сарлака массине çителĕклĕ таран ăнлантарса паманни пулать. Районра йĕлтĕрсен шучĕ сахал, мĕнпурĕ те 300 яхăн анчах. Суту-илӳ организацисем йĕлтĕрсем илсе килес тĕлĕшпе нимĕн те тумаççĕ. Хăшпĕр организацисем кроса ăнăçлăн хатĕрленессишĕн нимĕнле ответлăха та туймаççĕ. Чкаловскри вăтам шкул çумĕнче комсомол организацийĕ ку тарана çитсе те Карело-Финн ССР комсомолецсем йĕлтĕрçĕсен заочно ăмăртуне ирттересси çинчен панă сĕнӳне, ВЛКСМ Центральный Комитечĕ комсомолăн йĕлтĕр кросне ирттересси çинчен йышăннă решенине сӳтсе-явман, кроса хатĕрленме пачах тытăнман. Ку организацисенче ВЛКСМ райком пленумĕн членĕсем: Волкова, Макарова, Ногманова тăраççĕ, анчах вĕсем ĕçе пуçарса ярас вырăнне кроса хатĕрленес ĕçĕн аяккинче тăраççĕ.

А. ГАВРИЛОВ.

*

Комсомолецсен йышĕ ӳсет

Кашмашри (Сĕнтĕр р.) «Свобода» колхозри комсомол пуçламĕш организацийĕ отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртнĕ хыççăн лайăхрах ĕçлеме пуçларĕ. Малтанхи вăхăтра комсомол организацин уйăхра пĕрер пуху пулса иртнĕ пулсан, халĕ уйăхра 2—3 пуху ирттереççĕ. Çав пухусенче кирлĕ, пысăкрах тата çивĕчрех ыйтусем лартса сӳтсе-яваççĕ.

Комсомол пуçламĕш организаци колхоз производствипе таччăн çыхăнса ĕçлет. Комсомолецсем колхоз ĕçĕнче ыттисене пример кăтартаççĕ. Комсомол организацин пуху пулса иртнĕ хыççăн, комсомолецсем пуху решенийĕсене çийĕнчех пурнăçа кĕртсе пыма тытăнаççĕ.

Комсомол хуçалăхне кирлĕ пек йĕркеленĕ. Протоколсене ВЛКСМ райкомне йĕркеллĕ тăратаççĕ. Комсомолецсем член укçине вăхăтра тӳлеççĕ.

Отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртнĕренпе 6 çамрăка, вăл шутран икĕ хĕрачана, комсомол ретне илнĕ.

Г. Данилов.

«Георгий Седов» ятлă пăрçĕмрен пароход Арктика пăрĕсем хушшинче тунă историллĕ дрейф вĕçленнĕ кунранпа кăçалхи январĕн 13-мĕшĕнче çулталăк иртнĕ.

Укерчĕк çинче: «Г. Седов» ледоколăн капитанĕ Совет Союзĕн Геройĕ К. С. Бадигин хăйĕн ĕç кабинетĕнче (1940 çулти ноябрь).

Н. Агафонов фото-ӳкерчĕкĕ. (ТАСС).

И. ТУКТАШ

ШАНЧĂКЛĂ ХУРАЛ

1.

Çилĕ ахăрать-и,
Тăвăл çывхарать-и,
Аслати кĕрлет-и сĕмсĕр тухăçра, —
Пурсăмăр та сыхă,
Пурсăмăр та хатĕр
Тăшмана çĕнмешкĕн ирĕк пурнăçра.

Эпир хатĕр, пурте сыхă,
Шанчăклă хурал.
Лăпкă пурнăçшăн, çĕршывшăн
Çĕкленет вăйхал!

2.

Пурăнмашкăн ирĕк,
Вăйхалăмăр çирĕп.
Тăшман сăхланаймĕ пирĕн пурнăçа.
Шанчăклăн тăратпăр,
Çĕршыва сыхлатпăр,
Тĕлĕрмест самант та паттăр Хĕрлĕ Çар

Эпир хатĕр, пурте сыхă,
Шанчăклă хурал.
Лăпкă пурнăçшăн, çĕршывшăн
Çĕкленет вăйхал!

3.

Юхтăр уçă юрă
Аслă çĕршыв тăрăх:
Хулара, ялта та кашни шахтăрах
Çĕнтерӳ ялавĕ —
Çулпуçăмăр Сталин
Улăп пек тăрать-çке аслă вахтăра.

Эпир хатĕр, пурте сыхă,
Шанчăклă хурал.
Лăпкă пурнăçшăн, çĕршывшăн
Çĕкленет вăйхал!

1940.

КОЛХОЗ ХĔРĔ

Шăнкăр-шăнкăр... Пит илемлĕн
Валак тăрăх шыв юхать.
Ылттăн куçлă сар хĕвелĕ
Шевлисемпе вăй вылять.
Сарă хĕрĕн çут витрийĕ
Йăс шăнкрав пек янăрать.
Йăлтăр-йăлтăр, йăлтăр-йăлтăр
Кĕмĕл пек шывпа тулать.
Хĕр витри çине пăхать те —
Епле сăнĕ ун таса...
Тӳсеймерĕ, йăл-йăл кулчĕ
Хăй сăнне вăл юратса.
Çийĕнче шап-шур кĕпе ун,
Хĕрлĕ тутăр пуçĕнче.
Тулли савăнăç, хаваслăх
Çиçет мăшăр куçĕнче.
Ах, пĕлет мĕн çав хĕвел те—
Кам илемлĕ, кам чипер:
Питĕнченех чуп тăвать вăл
Сенкер куçлă сар хĕре.
Лăпкăн-лăпкăн вĕрен çил те
Лăпкать ăна юратса.
Унта-кунтах кайăксем те
Юрлаç ăна мухтаса.
...Ик витри те ĕнтĕ тулчĕ,
Сарă хĕр килне васкать.
Шăнкăр-шăнкăр, шăнкăр-шăнкăр
Валак тăрăх шыв юхать.

КАСАЯ ВАÇЛЕЙĔ.

„Стахановец“ стена хаçат редколлегийĕ чĕнсе каланине ырласа

КАНАШ. (Хамăр корр.). Кунта колхозсенчи стена хаçат редакторĕсен тата селькорсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлу пĕр ыйту: çуракине хатĕрленесси тата стена хаçачĕсен задачисем çинчен сӳтсе-яврĕ. Ку ыйтупа ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Васильев юлташ доклад туса пачĕ. Доклад тăрăх пуçланнă пренире стена хаçат редакторĕсем тата селькорсем йышлăн тухса каларĕç. Вĕсем пурте Красноармейский районри «Стахановец» стена хаçат редколлегийĕ социализмлă ăмăрту организацилеме чĕнсе каланине ырласа паха сĕнӳсем пачĕç.

Районри колхозсенчи стена хаçат редакторĕсем, селькорсем «Стахановец» стена хаçат редколлегийĕ чĕнсе каланине ырласа, партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан ăмăртăва хутшăнса, хăйсем çине çакăн пек обязательствăсем илчĕç:

«Стена хаçачĕсене вăхăтра тата лайăх содержаниллĕ кăларса тăма пулатпăр. Çакна тума хаçат тавра колхозниксен анлă массисене, ялхуçалăх специалисчĕсене, партипе комсомол активне йышлăн явăçтаратпăр.

Хальхи вăхăтра колхозсем умĕнче тăракан чи хĕрӳллĕ задача—кăçал вăйлă тырпул туса илме хатĕрленесси пулать. Эпир пĕтĕм активпа пĕрле ĕçлесе, колхозсене çуракине пур енĕпе те тĕплĕн хатĕрленес ĕçре кулленех пулăшса пыратпăр. Хаçатсенче стахановец-колхозниксен паха опычĕсене анлăн çутатса парса, пĕтĕм колхозниксене вăл опытсемпе ĕçлеме вĕрентсе пыратпăр. Çакăнпа пĕрлех колхозсенчи кахалсене, дезорганизаторсене, суя колхозниксене хирĕç хаяр кĕрешӳ пуçарса яратпăр.

Колхозсен обществăллă хуçалăхне тĕреклетессишĕн куллен çине тăрса ĕçлеме пулатпăр. Фермăсенче ĕçлекен колхозниксен ĕçĕсене яланах сăнаса, вĕсен ĕçĕнчи çитĕнӳсемпе çитменлĕхсене хаçат урлă çутатса пырса, выльăхсене лайăх пăхса усрас тата фермăсем валли выльăх-чĕрлĕхсем çителĕклĕ туянас тĕлĕшпе колхоз правленине пулăшатпăр. Çак çывăх кунсенчех учет ĕçне мĕнле йĕркеленине тата çуракине тухма ялхуçалăх машинисем, урапасем, сӳсмен таврашĕсем мĕнле хатĕрленине тĕрĕслесе тухса, вăл ыйтăва колхозниксен пухăвĕнче сӳтсе-явма лартатпăр.

Колхозниксене хăйсен политикăллă тата агротехникăллă пĕлĕвĕсене ӳстерме республикăри хаçатсенче тухакан консультациллĕ статьясемпе тата Совет Союзĕнчи, тĕнчери лару-тăру хыпарĕсемпе кулленех паллаштарса пыратпăр. Партипе правительство йышăннă постановленисем çинчен ăнлантарса паратпăр.

Çуллахи хĕрӳ ĕçсем пуçлансан, хамăр ĕçе уя куçаратпăр. Бригадăсенче, звеносенче стена хаçачĕсем кăларассине организацилетпĕр. Стена хаçат редакторĕсен заочно вĕренĕвне хутшăнса хамăр пĕлĕве ӳстерсе пыратпăр.

Кăçал эпир хамăрăн пĕтĕм ĕçе Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин кандидачĕсем пулма право илес май организацилесе пыратпăр. Партипе комсомол организацисем пире ертсе, пулăшса пырсан, эпир вăл правăна илме пултаратпăр».

Ялсоветсемпе колхоз председателĕсен семинарĕ

ЧКАЛОВСКОЕ. Ку таринччен вырăнти кадрсене, ялсовет, колхоз председателĕсене воспитани парас ĕç районра çителĕксĕр пулса пынă. Райсовет исполкомĕ вырăнти кадрсемпе ĕçлессине кулленхи ыйтусем тăрăх ирттерекен канашлусемпех пĕтет тесе шутланă. Вĕсен политикăллă пĕлӳне, ĕçри квалификацине хăпартас тĕлĕшпе райсовет исполкомĕ пачах ĕçлемен. Çакна пула ялсоветсемпе колхоз председателĕсен кулленхи ĕçĕнче пысăк чăрмав пулнă.

ВКП(б) райкомĕ çакна шута илсе, малашне уйăхра пĕр хутчен политика тата хуçалăх ыйтăвĕсем тăрăх ялта ĕçлекен кадрсен семинарне туса ирттерме йышăнчĕ. Пĕрремĕш семинар декабрĕн 30-мĕшĕнче пулса иртрĕ. Семинарта массăсене коммунистла воспитани парасси çинчен, «Вăйлă тырпул туса илес ĕçре тислĕкпе усă курасси» темăсем тăрăх докладсем туса панă.

Ялсоветсемпе колхоз председателĕсем çак ĕçе ырларĕç, малашне кун пек семинарсене йĕркеллĕ ирттерме сĕнсе хăварчĕç.

А. Г.

Çар ĕçне вĕренессине йĕркелемелле

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Çак кунсенче Осоавиахим район совечĕн 4-мĕш пленумĕ пулса иртрĕ. Пленум Чăваш республикинчи Осоавиахим Центральнăй Совечĕн 6-мĕш пленумĕн решенине пурнăçлас ĕç районри Осоавиахим организацисенче мĕнле пыни çинчен сӳтсе-яврĕ.

Пренире тухса калакансем Осоавиахим райсовечĕ Осоавиахим членĕсене çĕнĕ комплекслă программа тăрăх вĕрентес ĕçе начар организациленине палăртрĕç. Паянхи куна Осоавиахим членĕсене çĕнĕ программа тăрăх çар ĕçне вĕрентме районра мĕнпурĕ те 25 группа организацилесе 358 çынна çеç явăçтарнă. Группăсенче çар ĕçне вĕренесси начар пырать. Район центрĕнче иртнĕ çулхи сентябрь уйăхĕнче Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентес тĕлĕшпе 4 группа организациленĕччĕ. Ун чухне кашни группăрах икшер заняти йĕркеллĕн пулса иртнĕ. Каярахпа занятисем пачах та пулма пăрахнă.

Райсовет исполкомĕ çумĕнче çар ĕçне вĕренмелли группăра Осоавиахим членĕсем пухăнман пирки 5 хут заняти пулман. Группа командирĕ П. Яковлев юлташ кун пирки парторганизаци секретарĕнчен Дмитриев юлташран пулăшу ыйтнă, анчах ăна парторганизаци те пулăшман. Паянхи куна 4 группăран пĕр группинче те занятисем йĕркеллĕ пулса пымаççĕ.

Çар ĕçне вĕренессине лайăх организациленĕ Осоавиахим организацисем пур. Акă, «Большевик», «Прогресс» тата «Чăваш Коммуни» колхозсенчи группăсенче занятисем йĕркеллĕн пулса пыраççĕ. Вĕреннĕ çĕрте çар службин уставĕ тăрăх занятисем ирттереççĕ.

Çавăн пекех, Осоавиахим членĕсем хушшинче член укçи пухасси те районра начар пырать. 1940 çулта районĕпе 2.800 тенкĕ пухмалла пулнă пулсан, 1.400 тенкĕ çеç пухнă. «Четай», «Жнейка», «Красный Восток» колхозсенчи Осоавиахим организацисенче пĕр пус та пухман. Пшонкă ялсоветĕнче тата МТС-ра лотерей билечĕсемшĕн халĕ те 40-шер тенкĕ тӳлемен.

Пленум çар ĕçне вĕрентес ĕçре ВЛКСМ райкомĕ сахал пулăшнине те палăртса хăварчĕ.

П. МАЙОРОВ.

Осоавиахимăн кашни членĕ дисциплинăллă пулмалла

Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентессине урăхлатса çĕнетни Осоавиахим организацисен пĕтĕм ĕçне лайăхлатма пулăшмалла. Хĕрлĕ Çарăн хăватлă резерви пулса тăракан Осоавиахим ĕççыннисен сарлака массисене хамăрăн тăван çĕршыв оборонине тĕреклетме вĕрентсе хатĕрлемелле, вĕсене массăллă-оборонăллă ĕçсене анлăн явăçтармалла.

Осоавиахимовецсене вĕрентес ĕçе çĕнĕлле йĕркелени пирĕн районри Осоавиахим пуçламĕш организацисен ĕçне чылай аванлатрĕ. Осоавиахим членĕсен йышĕ ӳсрĕ, çĕнĕрен 100 çын ытла члена кĕнĕ.

Малтанхи хатĕрленӳ ĕçĕсене туса çитернĕ хыççăн командăсемпе группăсем практикăллă ĕçе тытăнчĕç. Ĕçе çĕнĕлле йĕркелени осоавиахимовецсен çар ĕçне вĕренес хастарлăхне ӳстерчĕ.

Çар ĕçне вĕренме ятарласа кунсем уйăрса хунă. Декабрь уйăхĕнче пĕр отряд «Боец в обороне» темăпа тактикăллă заняти ирттернĕ. Вăл заняти аван иртрĕ, вĕренĕве практикăпа çыхăнтарма, çар тактикипе паллаштарма пулăшрĕ.

Подразделенисенче вĕренӳ пахалăхĕ мĕнлине Осоавиахим райсовет представителĕсем тĕрĕслесе тăраççĕ.

Чкаловскинчи больницăра ĕçлекенсем кружок организациленĕ. Вăл кружок пуринчен те лайăх ĕçлет. Патăрьелĕнчи педучилище çумĕнчи вĕренӳ подразделенинче 40 çын йĕлтĕрпе çӳреме вĕренеççĕ, вĕсем ăна çар ĕçне уйхирте, çырма-çатрасенче вĕренессипе çыхăнтарса пыраççĕ.

Асăннă фактсем Осоавиахим ĕçне, уйрăмăнах Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентессине кирлĕ пек организацилеме май пуррине кăтартса параççĕ. Апла пулсан та ку ĕç пирĕн районра кирлĕ пек пулса пымасть-ха. Подразделенисенче дисциплина начар, занятисене йĕркеллĕ çӳремеççĕ.

Пирĕн ĕçри чи пысăк çитменлĕх — вăл колхозсенче çар ĕçне вĕрентесси начар пыни пулса тăрать.

Чылай колхозсенчи Осоавиахим организацисем ку ĕçе пачах тытăнман. Çавăн пекех, осоавиахимовецсене йĕлтĕр спортне хутшăнтарас, вăл спорта çар ĕçне вĕренессипе таччăн çыхăнтарса пырасси те çителĕксĕр.

Вырăнсенче партипе комсомол организацисем Осоавиахим ĕçĕпе сахалтарах интересленеççĕ. Коммунистсемпе комсомолецсен оборона ĕçне вĕренес çĕрте пример кăтартса пырасси çителĕксĕр.

Пирĕн задача — çак çитменлĕхсене кĕске вăхăтрах пĕтерсе Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентессине чăннипех кăтартуллăн организацилесси пулса тăрать. Эпир вăл задачăна пурнăçлас тĕлĕшпе пĕтĕм вăя хурса ĕçлетпĕр.

ТИХОНОВ.

Осоавиахим Чкаловский районри Совечĕн председателĕ.

Шкулти ăнлануллă дисциплинăна çирĕплетессишĕн

ÇЕМЕРЛЕ. (Хамăр корр.). Учительсен январĕн 7-мĕшĕнче уçăлнă районри канашлăвĕ виçĕ кун хушши ĕçлерĕ. Канашлу шкул пурнăçĕнчи пысăк ыйтусене пăхса тухрĕ.

Юлашки çулсенче шкулсенче вĕренӳ пахалăхне ӳстерес тĕлĕшпе чылай ăнăçусем тунă. Начар вĕренекен ачасен хисепĕ чаксах пырать. Ку ĕнтĕ шкулсенче дисциплина çирĕпленсе пынине те лайăх кăтартса парать.

Анчах районри шкулсенче вĕренекенсем хушшинче дисциплина çителĕклĕ тесе калама май çук-ха.

Шкул ачисем хушшинче дисциплинăна пăсакансем, шкул тулашĕнче хăйсене лайăх мар тыткалакансем пур. Кун пеккисем хулари шкулсенче ытларах пулаççĕ. Вĕренекенсем клубсенче çĕрле 11 — 12 сехетчен çӳреççĕ, вĕсем хушшинче чĕлĕм туртакансемпе хулиганла ĕçсем тăвакансем те пулаççĕ.

Канашлура уйрăмăнах Мăн Улхашри вăтам шкулта пысăк çитменлĕхсем пуррине палăртрĕç. Кунта учительсемпе дирекци хушшинче çирĕп çыхăну çук. Нумаях та пулмасть шкул директорне лартнă Алексеев юлташ учительсенчен кирлĕ пулăшу илмест. Ку шкулта учительсем хăйсем те ĕç дисциплинине пăсаççĕ. Учительсем хушшинче дисциплина çукки вĕренекенсене те япăх пример парать. Уроксенче ачасем ашкăнса ларнисем, учительсемпе харкашнисем чылай пулаççĕ. Мăн Улхашри вăтам шкулта кружоксен ĕçĕ япăх, мĕншĕн тесен ку ĕçре учительсем пулăшу кăтартмаççĕ.

Вĕренекенсемпе куллен ĕçлесе пынă май лайăх результатсем паракан шкулсемпе классем те пур. Хулари иккĕмĕш номерлĕ шкул директорĕ Доксубаев юлташ çакăн пек пример илсе кăтартрĕ: пиллĕкмĕш класс (руководителĕ Цветкова юлташ) пур енĕпе те малта пырать. Кунта дисциплина çирĕп. Вăл çакăнтан килнĕ: вĕренӳ çулĕ пуçлансанах кам мĕнле вĕреннине, вăл мĕнле условире пурăннине тĕрĕслесе тухнă, вĕренекенсен ашшĕ-амăшĕсемпе калаçнă, вĕсен патĕнче килĕсенче пулнă. Тата вĕренекенсемпе пĕрле уйрăмăн ĕçлесе пынă. Вĕренӳ çулĕ пуçлансанах кам мĕне вĕренме юратнине пĕлсе, кружоксем организациленĕ. Çавăнпа кружоксен ĕçĕ те лайăх пырать.

Хулари иккĕмĕш номерлĕ шкулта кружоксем урлă чылай ĕçсем тăваççĕ. Ачасем ыйтнине кура топографи, трактор ĕçне вĕренмелли кружоксем организациленĕ. Занятисем яланах йĕркеллĕ пулса иртеççĕ. Драма, литература т. ыт. кружоксем те япăх мар ĕçлеççĕ. Литкружок ятарласах стена хаçачĕ кăларать, кружокра тăракансем уйрăм писательсемпе поэтсем çинчен вĕренеççĕ.

Канашлун виççĕмĕш кунĕнче учительсем Макаренкон педагогика ĕçĕнчи опычĕсем çинчен доклад итлерĕç. Кун хыççăн уйрăм дисциплинăсем тăрăх семинар-консультацисем пулчĕç.

Хар. ЛИСИН.

Финанс планне тултарчĕç

Йĕпреç районĕ 1940 çулти IV-мĕш кварталти финанс планне 109,1 процент тултарчĕ. Малта пыракан ялсоветсем: Энтриел—135 процент, Ворошиловский—132 процент, Кировский — 126, Ширтен—120 процент тултарчĕç.

Финанс планне тултарас ĕçре заем укçипе вкладсем паллă вырăн йышăнса тăраççĕ. Заем укçине пухас тĕлĕшпе Кировский ялсовечĕ малти вырăна тухрĕ. Ку ялсоветне 5 колхоз кĕрет. Çак колхозсем заем укçине пухса, заем облигацисене те тахçанах валеççе панă. Çавăн пекех Йĕпреç ялсовечĕ те 6 колхозра 10.000 тенкĕлĕх ытла заем сарса, укçине пухса панă. Çавнашкал колхозсем районра сахал мар.

Анчах ĕçе пур çĕрте те çакăн пек туса пымаççĕ-ха. Акă, Эпеç ялсовечĕ IV-мĕш квартал планне 88,2 процент, вăл шутран заем укçи пухассине 60,9 процент çеç тултарнă. Ку ялсоветĕнче заем укçи пухас тĕлĕшпе ĕçлекен уполномоченнăйсем 12, апла пулин те халăх хушшинче массăллă-ăнлантарулă ĕçе япăх организациленĕ. Ялти актива ĕçе хутшăнтарман. Çавăн пекех Хурамал тата Туçа ялсовечĕсенче те ĕçсем мухтанмаллах мар.

Кунта çакна та палăртса хăвармалла: хăшпĕр предприятисемпе учрежденисем культсбор тата заем укçисене вăхăтра куçарса памаççĕ. Чăваш Тимеш сельпо правленийĕ 3 уйăхчен заем укçине куçарман.

Заем укçине пухас тĕлĕшпе хăшпĕр учрежденисемпе предприятисен руководителĕсем, месткомсемпе комсодсем тăрăшса ĕçлемеççĕ. Вăрманпромхозра 62 çын, Кооплеспромра—40 çын, Йĕпреç рабкоопĕнче 39 çын ĕçрен тухнă, вĕсен вырăнне ĕçлеме илнĕ çынсене пĕрне те заем çырăнма пулăшман.

Малашне çак ĕçе йĕркеллĕ туса пымалла. Финанс дисциплинине пăсни пулмалла мар. ВКП(б) XVIII конференцийĕ ячĕпе пуçланса кайнă социализмлă ăмăртăва анлăн сарса ярса, йĕпреçсен 1941 çулти 1-мĕш кварталти финанс планне те ытлашшипех тултарассишĕн кĕрешмелле.

Д. САЛАЕВ.

Районри перекет кассин заведующийĕ.

Чăваш АСС Республикинчи МТС-сем тракторсене мĕн чухлĕ юсанине кăтартакан СВОДКА

(1941 ç. январĕн 10-мĕшне, процентпа)

МТС ячĕсем	Капитальн. ремонт	Текущи. ремонт
Улатăр	25	19,3
Элĕк	23,5	35,5
Вăрнар	50	51,3
Йĕпреç	46,1	54,1
Ишлей	14,2	9
Канаш	33,3	31,0
Куславкка	45	48,1
Комсомольский	20	30,4
Красноармейский	6,2	50
Хĕрлĕ Чутай	—	64,3
Кувакино	50	42,8
Сĕнтĕрвăрри	—	35
Первомайский	—	—
Пăрачкав	23,8	44,4
Сĕнтĕр	9,5	33,3
Вăрмар	8,3	33,3
Çĕрпӳ	16,6	27,5
Шупашкар	22,2	23
Чкаловский	4,7	34,5
Шăмăршă	50	75
Шăхасан	56,2	68,6
Çĕмĕрле	11,1	42,8
Етĕрне	18,1	13
Елчĕк	46,1	44,2
Тăвай	8	27,5
Республикипе	26	38,2

Малтанхи кандидатсем

Çак кунсенче Етĕрне райсовечĕн исполкомĕ Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕсем пулма хăйĕн малтанхи кандидачĕсене палăртрĕ. Уйкасри «Çĕнĕ çул» колхоз тата колхозăн садовочĕ Петрухин юлташ сад ĕрчетес енĕпе ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма тивĕçлĕ пулчĕç. Колхоз 15,36 гектар çĕр çинче сад ĕрчетнĕ. Лартнă улмуççисенчен 96 процентне ăнăçлăн пăхса çитĕнтернĕ. Садовод Петрухин тăрăшса ĕçленипе колхоз садран пысăк тупăш илнĕ.

Кунсăр пуçне Васкассинчи Крупская ячĕпе тăракан колхоз тĕштырăсем енĕпе, Долинăри Калинин ячĕпе тăракан колхоз, Засурскинчи лаша ĕрчетекен завод выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес енĕпе Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче пулма тивĕçлĕ пулчĕç.

Çаксемпе пĕрлех ялхуçалăх ĕçĕнче малта пыракансене 34 çынна выставка участникĕсем пулма палăртрĕç. Вĕсен ĕçĕсем пархатарлă. Засурскинчи лаша ĕрчетекен заводри тракторист А. Фомичев ЧТЗ тракторпа кашни çулах 465 гектартан кая мар сухаланă. Стрелецкинчи Буденный ячĕпе тăракан колхозри М. Токсубаев конюх пулса 1935 çултанпа ĕçлет. Вăл тăрăшса ĕçленипе çамрăк тихасем пĕри те чирлени-вилни пулман. Вăл 5 кĕсререн 15 тиха пăхса çитĕнтернĕ. Засурскинчи лаша ĕрчетекен заводăн рысакĕсем Чăваш республикинчи тата ытти республикăсенчи ăмăртусенче чылайĕшĕнче малти вырăна тухнă. Ку çитĕнӳсем наездник Н. И. Горбунов тăрăшса ĕçленинчен нумай килнĕ. Вăл вĕрентнĕ лашасем 1600 метра 2 минута та 40 секундăра чупса тухаççĕ.

Засурскинчи завод юлашки çулсенче пысăк çитĕнӳсем турĕ. Вăл çамрăк тихасене 80,8 процент пăхса ӳстернĕ. Кашни ĕне пуçне, вăтам шутпа 1664 литр сĕт суса илеççĕ. Тĕштырă тăвассипе те завод аван тĕслĕхсем кăтартать. 166,8 гектар çинче вис̆ĕ çул хушши гектартан 15 центнертан кая мар тĕштырă туса илнĕ. Завод директорĕ М. Токсубаев иртнĕ çулта та выставка участникĕ пулнă. Главвыставком ăна пĕчĕк ылттăн медальпе наградăланă пулнă.

Вера Зверева Етĕрнери вăтам шкулта 3-мĕш класра вĕренет. Вăл кроликсене юратса пăхать. 3 çул хушшинче 2 кроликран 99 кролика çитернĕ. Вăл иртнĕ çулта та выставка участникĕ пулнă. Верăна Папанин юлташ фотокарточка парса парнеленĕ. Вера Зверева 1941 çулта та выставка участникĕ пулма тивĕçлĕ пулчĕ.

Я. Сорокин.

Çуракине Чалăм Кăкшăмсем пек хатĕрленме кирлĕ мар

Çĕрте мĕн чухлĕ ытларах нӳрĕк тытса юлатăн, çавăн чухлĕ ытларах тупăш илетĕн. Çакна ăнланман колхозсем хĕллехи вăхăтра юр тытса юлассишĕн тăрăшмаççĕ. Çил-тăвăл тухать, уй тӳпинчи юра вĕçĕмсĕр тустарса, хӳтлĕхсене, лапамсене, çырма-çатрасене кĕрт хывса хăварать. Çавнашкалах çил çамкинче те хӳтлĕхсем пулсан, юр нумай тытăнса юлма пултарать. Ун пек шухăшпа Чалăм Кăкшăмри колхоз председателĕ Константин Николаев юлташ ниепле те килĕшесшĕн мар. «Юр хăех кирлĕ вырăнта чарăнса тăрать, унпа эпир чăрманмастпăр», тесе колхозниксене юр тытас ĕçе пĕртте организацилесе пымасть, ку енĕпе районран панă плана нимĕн хисепне те хумасть. Халĕ пĕр тăваткăл метр çĕр çинче те юр тытса юлман.

Колхоз çуракине начар хатĕрленет. Хальтерех кăна вăрлăхсене сортлама тытăннă. Тислĕк пухса хатĕрлесси те çителĕксĕр пырать, тислĕке типтерлĕ купаласа хумаççĕ. Ялхуçалăх машинисене юсамаççĕ. Вĕсем йăлтах халĕ туса пымалли ĕçсем.

Колхозра агрокружок организациленĕ. Кружок занятийĕсем йĕркеллĕ пулса пымаççĕ. Занятисене районри çĕрĕç пайĕнчен Уштров пырса иртермелле, вăл унта темĕнлерен хутра-ситрен кăна çитсе тухать.

Пĕлтĕр колхоз гектартан 13,35 центнер тĕштырă туса илнĕ. Вĕсем çак тупăша аса илсе, «пире унпа çитет», теççĕ. Хăйсем пĕлтĕр те çуракине начар хатĕрленсе кĕтсе илнĕ пулнă. Уйхире юр сахал тытса юлнă, минераллă удобренисене çителĕксĕр хатĕрленĕ. Ку ĕçсене ытларах тата пахалăхлăрах тунă пулсан, чалăм кăкшăмсем тата ытларах тырпул илме пултарнă, мĕншĕн тесен пĕлтĕр унпа юнашар колхозсем тырпул тухăçлăхне 15—17 центнер таран ӳстернĕ. Çĕрĕ те вĕсен чалăм кăкшăмсенчен уйрăм мар, пĕрех.

Чалăм Кăкшăмра комсомол пуçламĕш организацийĕ пур. Апла пулин те комсомолецсем вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçе организацилесе пымаççĕ, вĕсем çак ĕçрен пачах аякра тăраççĕ. Комсомолецсен пухăвĕ пулни те чылай вăхăт иртнĕ. Пуху решенийĕсем пурнăçланмасăр юлаççĕ.

Çуракине хатĕрленмесĕр тăни, паллах, вăйлă тырпул туса илессишĕн кĕрешменнине пĕлтерет. Апла пулсан ун пек çынсем хăйсен умĕнче тăракан задачăсем çинчен те ăнланмаççĕ, пурнăçран юлса пыраççĕ.

ИВ. МОСЕЕВ.

Калинино, («Чăваш Коммуни» корр.).

Вăрманта ĕçе тĕрĕс организацилемен

КАНАШ. Шăхранти вăрманпункчĕн хĕллехи сезонра 5.700 кубла метр вăрман касмалла тата 5.300 кубла метр турттарса кăлармалла. Çак ответлă задачăна пурнăçлас тесе вăрманпункчĕ колхозсемпе договор тунă. Анчах та хăшпĕр колхозсем договор тăрăх хăйсем çине илнĕ обязательствăсене пурнăçа кĕртсе пымаççĕ. Чапаев ячĕпе тăракан колхозăн 1100 кубла метр вăрман касмалла пулнă. Халĕ пĕр кубла метр та касса хатĕрлемен. 750 кубла метр турттарас вырăнне пурĕ те 18 кубла метр çеç турттарнă. Вăрман касас тата турттарас тĕлĕшпе «Хĕрлĕ çăлтăр», «Канаш» тата Максим Горький ячĕпе тăракан колхозсем те начар ĕçлеççĕ.

Вăрманпункчĕн конторинче ĕçлекенсен задачи вăл — лайăх ĕçлекенсен опытне пур çĕре те куçарса пырасси, колхозниксем хушшинче культурăллă ĕçе сарса пырасси тата тунă ĕçе вăхăтра учета илесси пулать. Кунти работниксем çакна ăнланман-ха. Культурăллă-массăллă ĕçе кирлĕ пек организацилемен. Рабочисем пурăнакан бараксене хаçат-журналсем сайра-хутра çеç пырса параççĕ. Радио çук, стена хаçачĕсем вăхăтра тухса тăмаççĕ. Культурăллă-массăллă ĕç çуккине пула колхозниксем плана тултаричченех киле тухса каяççĕ. 1941 çулти январь уйăхĕнче куллен 100 çын çуран, 150 çын лашапа ĕçлемелле пулсан, вăтам шутпа кашни кун 30 çын çуран, 64 çын лашапа ĕçленĕ.

Малта пыракан колхозсенчи колхозниксем партин XVIII конференцине пысăк çитĕнӳсемпе кĕтсе илме, вăрман хатĕрлев планне пĕтĕмпех тултарма тăрăшаççĕ. «Молния» колхоз вăрман касса хатĕрлес плана январĕн 5-мĕшне 109 процент, турттарас плана 75 процент ытла тултарнă. «Канаш» колхоз членĕ З. Дмитриев декабрь уйăхĕнче вăрман турттарас плана 210 процент ытла тултарнă. «Красноармеец» колхоз членĕ Е. Ефремов та плана ытлашшипех тултарнă.

Вăрманпунктĕнче ĕçлекенсен XVIII партконференци ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва татах та анлăн сарса, конференци уçăлнă куна вăрман хатĕрлес ĕçре пысăк çитĕнӳсем тунипе кĕтсе илмелле.

И. Р-в.

Чăваш хорĕ

Эпир, Хĕрлĕ Çар ретне Чăваш республикинчен килнĕ курсантсем, чăваш хорĕ организацилерĕмĕр. Хора Етĕрнери колхоз театрĕнче ĕçленĕ А. Павлов ертсе пырать.

Хор чылай юрăсене юрлама вĕренсе çитрĕ те ĕнтĕ. Вăл юрăсене хамăр пурăнакан чаçре юрласа патăмăр. Г. Максимов, П. Скворцов, И. Артемьев курсантсем чăвашла ташласа пачĕç.

М. Ковалев.

Киев Уйрăм Çар Округĕ.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ: Шупашкар станцинчи вокзал.

Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

Кашни колхозăн хăйне валли кадр хатĕрлемелле

Хальхи вăхăтра пирĕн колхозсем умĕнче пысăк задача тăрать. Çулсерен 3 миллиард пăтран кая мар тĕштырă туса илмелле, — çакăн пек задача кăларса тăратрĕ пирĕн колхозсем умне халăхсен çулпуçĕ аслă Сталин. Çулсерен 8 миллиард пăт тĕштырă туса илес ĕç вăл — çăмăл ĕç мар. Çĕрĕçне пĕлмесен, агрономи наукине пăхăнса ĕçлемесен çак задачăна пурнăçа кĕртме май çук.

Тырпул тухăçĕ вăйлă пултăр тесен, кашни колхозăн çĕрĕçне тĕплĕн туса пымалла. Ана тума кадрсем кирлĕ. Çавăнпа та кашни колхозăн хăйне валли пĕрер пысăк квалификациллĕ специалист хатĕрлесен аван пулмалла. Çавăн çинчен ку таринччен хăшпĕр колхозсем тата районри çĕрĕç пайĕсем шутласа пăхман, шутламаççĕ те.

Пирĕн Чăваш республикинче çĕрĕçне вĕренмелли аслă шкул та, вăтам шкулсем те пур. Вĕсенчен пĕри — Чăвашсен колхозлă ялхуçалăх техникумĕ. Ку техникум 1940 çулти декабрĕн 31-мĕшĕнче II-мĕш курсран 103 çын вĕрентсе кăларчĕ. Вĕсем вырăнне халĕ çĕнĕрен илчĕ. Техникума кĕме заявлени чылай панă пулин те, испытание начар хатĕрленсе килнипе нумайĕшĕ каялла кайрĕç. Районсене кайнă преподавательсем техникума камсене илнине, мĕнле майсемпе кĕмеллине тата техникумра мĕнле условипе вĕрентни çинчен тĕплĕн ăнлантарса пачĕç. Райçĕрĕç пайĕсен, ВКП(б) райкомĕсен кадрсемпе ĕçлекен отделĕсем тата колхоз председателĕсем ялхуçалăх техникумне кирлĕ çынсем тупса яма пулчĕç пулин те, ку таринччен нимех те тумарĕç — вĕренес текенсене сахал ячĕç.

Техникум вĕренме илес ĕçе малалла январĕн 20-мĕшчен чăсрĕ. Техникумра пĕр подгруппа пулмалла, унта вĕренекенсем çителĕклĕ мар, татах та илмелле. Чăвашсен колхозлă ялхуçалăх техникумне пур колхозниксемпе колхозницăсене те 17 çултан пуçласа 40 çулти таран илеççĕ. Техникума кĕрес текенсен пиллĕк дисциплинăпа испытани тытмалла, подгруппăна кĕмелле икĕ дисциплинăпа. Ку дисциплинăсем ак çаксем: вырăс чĕлхи, чăваш чĕлхи, географи, Конституци тата арифметика. Подгруппăна кĕрекенсем —арифметикăпа чăваш чĕлхи. Пиллĕк предметран виççĕрен пĕр пайĕ «хорошо», виççĕрен икĕ пайĕ «отлично» пулсан, вĕренме кĕнисене 250 тенкĕ стипенди параççĕ. Унсăр пуçне общежити, выртса тăмалли япаласем пулаççĕ.

Техникумра çак дисциплинăсене вĕрентеççĕ: вырăс чĕлхи, чăваш чĕлхи, физика, естествознани, математика, хими т. ыт. Специальнăй дисциплинăсем: агрономи животноводство, механизаци, счетоводство, т. ыт. те. Кусемсĕр пуçне обществăллă дисциплинăсем — СССР халăхĕсен историйĕпе ВКП(б) историйĕ. Испытанире тăватă çул вĕренмелли программăпа ыйтаççĕ. Вĕренсе тухакансене ялхуçалăх техникĕн ятне параççĕ. Техникумра вĕрентекенсем пурте пысăк квалификациллĕ специалистсем, вĕрентнипе пĕрлех наука тĕлĕшĕпе ĕçлесе пыраççĕ. Вĕсенчен чылайĕшĕ наукăсен кандидачĕсем. Вĕсемсĕр пуçне ассистентсем, лаборантсем пур. Вĕсем студентсене вĕреннĕ çĕрте куллен пулăшу парса пыраççĕ.

Техникумăн лайăх оборудованипе тунă физика, хими лабораторийĕсем пур, унсăр пуçне тĕрлĕ кабинетсем, пысăк библиотека пур. Механизаци кабинетĕнче 100 пин тенкĕлĕх ытла тĕрлĕрен ялхуçалăх машинисемпе вĕсен пайĕсем пур. Çавăнпа та ку техникумра вĕренекенсем наукăна хăвăрт тата тĕплĕн ăнланма пултараççĕ. Техникум лайăх кадрсем хатĕрлет. Колхозниксен ку техникума кĕме вас камалла.

П. ВОЛКОВ.

Чăвашсен колхозлă ялхуçалăх техникумĕн преподавателĕ.

ХУЛАРИ ĔÇÇЫННИСЕНЕ ЯЛХУÇАЛĂХ ПРОДУКТИСЕМ ЫТЛАРАХ ПАРАР

Январĕн 10-мĕшĕнче, Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнче хулари ĕççыннисене пахча-çимĕç, уйрăмăнах ирхи çимĕçсем тата ытти ялхуçалăх продуктисем тăратас ыйтупа канашлу пулса иртрĕ. Унта Шупашкар çывăхĕнчи районсенчи çĕрĕç пайĕсен заведующийĕсем, пахча-çимĕç лартса тăвас енĕпе ĕçлекен агрономсем, колхоз председателĕсем тата пахча-çимĕç бригадисен бригадирĕсем пулчĕç. Вĕсем пахча-çимĕçсем туса колхозсем пысăк тупăш илни çинчен каласа пачĕç. Çавăн пекех ирхи пахча-çимĕçсем: симĕс сухан, хăяр туса илме мĕнле хатĕрленсе пыни çинчен те каларĕç.

Колхозсем пахча-çимĕçсем тăвас ĕçе кашни çулах вăйлатса пыраççĕ. «Авангард» колхоз (Канаш р.) 1939 çулта 3 гектар çинче пахча-çимĕçсем туса илнĕ. Вĕсене лайăх пăхса ӳстернипе çимĕçсем пысăк тухăçлă пулнă. Çак çĕр лаптăкĕнчи çимĕçсене сутса колхоз 86 пин тенкĕ тупăш илнĕ. 1940 çулта колхоз пахча-çимĕçсене 5 гектар çинче лартса 200 пин тенкĕ тупăш илнĕ.

«Красная Чувашия» колхоз (Тăвай р.) иртнĕ çулта пахча-çимĕçсенчен 62 пин тенкĕ, «Красный бригадир» колхоз (Çĕрпӳ р.) 118 пин те 443 тенкĕ тупăш илнĕ.

Сад-пахчисем ĕрчетни те колхозсене пысăк тупăш парать «Хĕрлĕ ялав» колхоз (Ишлей р.) 19 гектар çинче сад-пахчи ĕрчетнĕ. Унта улмуççисем 1200 тĕп, хурлăхан çырли 500 тĕп, виктори, çĕрçырли т. ыт. нумай.

Колхозра панулми тата çырла йывăççисен питомникĕ пур. Питомникре туса илнĕ улма тата çырла йывăççисене 4 пин тĕп сутнă, вăл 12 пин тенкĕ тупăш панă. Кунсăр пуçне иртнĕ çулта сыпнă йывăççем 8 пин тĕп пур, пĕр çулхисем те нумай.

Колхоз пахча-çимĕçсем те нумай туса илнĕ. Вĕсен 90 рамăллă парник тата теплицпа пур. Иртнĕ çулта парникре хăяр, купăста лартнă. Вĕсене йăран çине кăларса лартнă хыççăн арбуз туса илнĕ. Теплицăра ирхи симĕс сухан тата хăяр туса илнĕ. Пахча-çимĕçсенчен пурĕ 40 пин тенкĕ тупăш илнĕ.

Теплицăра тепĕр пиллĕк кунтан 8 центнер сухан лартмалла. Вăрлăх тата удобренисем те çителĕклĕ.

— Эпир апрелĕн 1-мĕшне симĕс сухан туса илетпĕр. Вĕсене Шупашкара килсе сутатпăр. Сухан сутса 16 пин тенкĕ тупăш илессишĕн кĕрешетпĕр. Çавăн пекех кăçал пахча-çимĕçсем, панулмисем, çырласем нумай туса илме шутлатпăр. Вĕсене сутса 70 пин тенкĕ тупăш илме палăртнă,—тет колхоз председателĕ Степан Лебедев юлташ.

Çапах та хула çывăхĕнчи ытти колхозсем пахча-çимĕçсем туса илес тĕлĕшпе кирлĕ пек ĕçлемеççĕ-ха. Уйрăмăнах парник хуçалăхне çителĕксĕр сарса пыраççĕ. Çакăн пирки хулари ĕççыннисене ирхи çимĕçсем тăратасси çителĕксĕр пулса пырать.

«Волгарь», «Çĕньял» (Ишлей р.), Чкалов ячĕпе тăракан (Сĕнтĕр р.) тата ытти колхозсенче пахча-çимĕç туса илмелли условисем çителĕклĕ. Анчах парникре ир пулакан çимĕçсем лартса тăвассишĕн тивĕçлипе ĕçлемеççĕ.

Асăннă колхозсен председателĕсем пахча-çимĕç бригадисене тивĕçлипе ертсе пымаççĕ. Çимĕçсене лартнă чух ĕçлеме кирлĕ чухлĕ ĕç вăйĕ, инвентарьсем тупса памаççĕ. Чкалов ячĕпе тăракан колхоз председателĕ пахча-çимĕçсем çитĕнсен кăна пахчана пырса пăхнă.

Шупашкар хула Советне тăватă колхоз кĕрет. Çак колхозсем хулари ĕççыннисене пахча-çимĕçсене вăхăтра тата çителĕклĕн тăратас çĕрте пысăк вырăн йышăнса тămalla. Апла пулсан та вĕсем çимĕçсем ытла та сахал туса илеççĕ. «Социализм» колхозра пахча-çимĕçсем пачах лартса тумаççĕ. Колхоз председателĕ Гаврилов çывăхра шыв çук пулнипе çимĕçсем туса илмен тесе, хăй çинчен айăпа сиресшĕн пулчĕ.

Суту-илӳ организацисем те колхозсене пахча çимĕçсем тăвас ĕçре пулăшмаççĕ. Колхозсенче лейкăсем тата ытти хатĕрсем те çитмеççĕ. Парниксем тума кантăк çук. Çакăн пирки нумай колхозсем парник хуçалăхне йĕркелеймен. Çавăн пекех туса илнĕ çимĕçсене сутма Шупашкара илсе килсен те, вĕсем илмесĕр тăнă.

— Пирĕн колхозра иртнĕ çулта пахча-çимĕçсем питĕ нумай пулчĕç. Хăярансăр кайса хума аптăрарăмăр. Шупашкара 2 баржа хăяр сутма килтĕмĕр. Суту-илӳ организацисем çак хăяра илмерĕç. Эпир вара Хусана тата ытти хуласене кайса сутрăмăр,—терĕ Сĕнтĕр районĕнчи «Аврора» колхоз председателĕ Перцев юлташ.

Канашлура Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссарĕн заместителĕ Измайлов юлташ тухса каларĕ. Вăл колхозсем ку таринччен Шупашкар хулинчи ĕççыннисене ялхуçалăх продуктисем, пахча-çимĕçсем çителĕксĕр тăратни çинчен каларĕ. Çитес çулта ку ĕçе йĕркелемелли майсем çинчен каласа пачĕ.

Измайлов юлташ колхозсем çак кунсенчех симĕс сухан, хăяр туса илсе сутма кирли çинчен нумай чарăнса тăчĕ. Вăл пахча-çимĕçсемпе пĕрлех сĕт-çу, аш-какай сутассине те вăйлатма сĕнчĕ.

Канашлура пулнă колхоз председателĕсем çитес кунсенче Шупашкар хулинче ялхуçалăх продуктисем сутма ларексем уçма пулчĕç.

Хурт-хăмăр ăстаçи

Еçĕн тухăçлăхĕ, ялан тенĕ пекех, тăрăшнинчен килет. Тăрăшатăн, вăя шеллемесĕр ĕçлетĕн, вара результат пулатех, ăна ĕнтĕ пурнăçра лайăх кăтартса панă.

Василий Михайловичшăн та акă, хурт-хăмăр ĕрчетсе пыл туса илесси çĕнĕ ĕç пулнă. «Ăçтан тытăнмалла, мĕнле майпа?» — шухăшланă вăл. Пикенсех ĕçе тытăннă.

1934 çулта колхоз ăна хурт-хăмăр ĕçне вĕренмелли икĕ уйăхлăх курса янă. Каярахпа татах курса кайса вĕреннĕ. Илнĕ пĕлĕвпе практикăллă ĕçре усă курнă. Чăнах та малтанхи çулсенчех паллă результатсем пулайман. Анчах ĕçлени харама кайман, кашни хурт-хăмăр çемьинчех пыл туса илнĕ.

1934 çулта «14 лет Октября» колхоз утарĕнче 25 хурт çемьи пулнă. Вĕсенчен пĕтĕмпе 625 килограмм пыл тата 13,125 килограмм карас туса илнĕ. Ытти çулсенче те хуртсен йышĕ, пыл туса илесси хăвăрттăн ӳссе пычĕ. 1939 çулта, акă, 54 çемьепе çитнĕ, вĕсенчен кашнинчех 87 килограмм пыл тата 1,911 килограмм карас илнĕ.

Иртнĕ çулта çанталăка пула, ытти çулсемпе танлаштарсан, пыл сахалтарах пулчĕ. Çапах та районра малти вырăна йышăнчĕ. Вăтамран шутласан кашни çемьерен 33,4 килограмм пыл тата 1,731 килограмм карас туса илнĕ.

— Услови япăх пулчĕ. Çавна пула чылай ĕçсем тума лекрĕ, — тет хурт-хăмăр ăстаçи Василий Михайлович Хуморов. — Хамăр утар тавраш̆ĕнче пыл илмелли чечексем пулман пирки эпир хуртсене урăх çĕре, çăка ытларах пур вырăна куçартăмăр. Çав вырăнта вара 60 çемьерен 1526,7 килограмм пыл пулчĕ, — каласа парать Хуморов юлташ.

Тăрăшса ĕçлени харама каймасть. Гăватă çул хушшинче колхоз хуртсен йышне висĕ хут ытла, çурăсем туса илессине 4 хута яхăн ӳстерчĕ. Вăтамран кашни çулах пĕр хурт çемьинчен 52,1 килограмм пыл, 1,697 килограмм карас туса илнĕ. Çак тĕслĕхсем тăрăх кăçал колхоза Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкине хутшăнма кандидата тăратнă.

Василий Хуморов юлташ тăрăшнипе иртнĕ çура колхоз пысăк тухăçлă клевер вăрри тата хăяр туса илчĕ.

Мĕнле майпа?

— 15 гектар çине 6 хурт çемьине куçартăмăр. Хуртсем клеверсем çине сыранчĕç, çавна май клевер пуçĕ лайăх ӳссе вăрă турĕ. Кайран хуртсене каллех каялла утара куçартăмăр, — каласа парать Хуморов юлташ.

Колхоз ытти çулсенче клевертан ытла пысăк тупăшах илеймен. Иртнĕ çулта вара вăл клевер вăрри сутса 70 пин тенкĕ ытла тупăш илнĕ.

Çанталăк шăрăх тăнă вăхăтра колхозăн хăяр типсе ларма пуçланă. Шăварса та çитерме май килмен. Хуморовран каллех пулăшу ыйтнă.

— Давай, хăтланса пăхам, — тенĕ вăл.

Васкасах 4 вĕллене хăяр ани çине куçарнă, искусственнăй опылени тунă. Çакăн хыççăн хăяр çеçки хăвăрттăн ӳссе кайнă, тухăçлă хăяр пулнă.

— Вăт-тăк мастер, чăн-чăнах пултарать. Пăхăр ĕнтĕ, хăрса кайма пуçланă хăяр калчинчен мĕнле çимĕç туса илтĕмĕр,—тенĕ колхозниксем кĕркунне савăннипе.

Халĕ хурт-хăмăр ăстаçи Василий Михайлович çитес çулта татах та ытларах пыл туса илессишĕн ĕçлет. Иртнĕ çулта иккĕмĕш утар валли омшаниксем тунă. Вĕсем пур енчен те аван, ăшă. Çак кунсенче татах вĕллесем тума тытăннă.

— Иртнĕ çулта эпĕ уйрăмăнах паллă ĕлшăнусем турăм. Хуртсен йышĕ 86 çемьене çитрĕ тата 34 хут çăвăр ярттарнă. Хуртсене аякран пулăшу илмесĕрех, сахăрсăрах, хамăр пылпа тăрантарнă, — тет Василий Хуморов юлташ. — Кăçал ĕнтĕ тем пулсан та ытларах пыл туса илетпĕр, ăна пурнăçлама условисем пур.

Иккĕленмелли çук, тăрăшса ĕçлесен Василий Михайлович панă сăмаха пурнăçлатех.

Хар. ЛИСИН.

«14 лет Октября» колхоз, Çĕмĕрле р.

Вулав çурчĕ хăйĕн ĕçне лайăхлатрĕ

ЕЛЧĔК. Аслăпла Тимĕшĕнчи вулав çурчĕ иртнĕ çулсенче çителĕксĕр ĕçлесе пынă. Халĕ вулав çурчĕ çумĕнче 11 çынтан совет турĕç. Совет пулăшнипе вулав çурчĕ хăйĕн ĕçне урăхлатса çĕнетсе, лайăх ĕçлеме тытăнчĕ.

Нумаях пулмасть вулав çуртне радио кĕртрĕç. Хор тата драмкружоксем ĕçлеме тытăнчĕç. Драмкружок час-часах постановкăсем лартса парать. Хор кружокĕ те Емельянова колхозница ертсе пынипе 11 занятин иртгернĕ.

Вулав çуртне колхозниксем кашни кунах йышлăн çӳреççĕ. Унта вĕсем радио итлеççĕ, хаçат-журналсем вулаççĕ. Колхозниксемпе калаçусем те иртгереççĕ.

Н. ЕМЕЛЬЯНОВ.

40.660 тенкĕ выляв укçи тӳленĕ

Хĕрлĕ Чутай районĕнчи перекет кассисем государство заемĕсем тăрăх 1940 çулта 40.660 тенкĕ выляв укçи тӳленĕ.

Перекет кассинче укçа-тенкĕ усракансен йышĕ те ӳссех пырать. Районри ĕççыннисем перекет кассинче 573 пин тенкĕ ытла усраççĕ.

Хăйсен ытлашши укçине перекет кассинче усракансене 12 пин те 830 тенкĕ процент укçи тӳленĕ.

Канаш станцийĕ ВКП(б) XVIII конференцийĕ умĕн

Пирĕн Канаш станцийĕ 1940 çулччене начар ĕçлекен станцăсен хисепĕнче тăнă. Ку пире, станцăри коммунистсене, беспартийнăй большевиксене тата пĕтĕм коллектива питех те кӳрентеретчĕ. Анчах вăл тĕрĕс пулнă. Мĕншĕн тесен, Канаш станцийĕ чăнах та хăйĕн умĕнче тăракан задачăсене ăнăçлăн пурнăçа кĕртсе пыман. Аварисем, простойсем, браксем сахал мар пулнă, поездсене расписани тăрăх çӳретмен.

Халĕ эпир пĕр мухтанмасăрах: Канаш станцийĕ начар ĕçлемест, тесе калама пултаратпăр. 1940 çулти ĕç итогĕсем те çавăн çинчен уçăмлăн каласа параççĕ. Акă, депо ĕçне илер. Вăл паровозсемпе ытларах усă курса ĕç тухăçлăхне ӳстернĕ. Çулталăк хушшинче 1466 тонна, укăхла каласан 73.952 тенкĕлĕх çĕркăмрăк перекетленĕ. Паровозсемпе усă курма панă укçана 50.927 тенкĕ перекетленĕ. Простой пулассн, брак тăвасси нумай чакнă.

Çавăн пекех станци коллективĕ те сахал мар çитĕнӳсем тунă. Ăна çак цифрăсенчен те аван куратпăр: иртнĕ çулта, 1939 çултипе танлаштарсан простойсен хисепне 50 процент чакарнă, вагонсем çине грузсем тиес çулталăкри плана декабрĕн 27-мĕшĕнче 192 процент тултарнă. Вагонсем простой тăвасси те чаксах пырать. 1940 çулта Канаш станцийĕ Хусан чугунçул управленийĕ хакланă тăрăх, пĕрремĕш вырăна тухнă.

Çак çитĕнĕве станци коллективĕ партин XVIII съезчĕн решенийĕсене тата СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти июнĕн 26-мĕшĕнче тата июлĕн 10-мĕшĕнче кăларнă Указсене тĕп никĕсе хурса ĕçленипе тунă. Канаш узелĕнчи парторганизаци уйрăм участоксенчи пуçламĕш парторганизацисемпе пĕрле парти вăйĕсене тĕрĕс вырнаçтарса тухса, пĕтĕм политикăллă-массăллă ĕçе вĕсем урлă туса пынă. Кашни уйăхрах коммунистсен пухăвĕсене иртгернĕ, вĕсенче политикăллă тата хуçалăхлă ыйтусене сӳтсе явнă. Чылай чухне коммунистсен пухăвĕсене беспартийнăй активистсене явăçтарнă. Çапла вара активпа пĕрле станци ĕçне лайăхлатмалли мероприятисем палăртнă.

Коммунистсемпе активистсем вăл мероприятисене кашни рабочи патне çитернĕ, вĕсене пурнăçа кĕртессишĕн хĕрӳллĕн кĕрешме пĕтĕм коллектива организацилесе пынă. Çавăнпа пĕрлех вĕсем рабочисемпе служащисене партипе правительство решенийĕсене ăнлантарса панă. Ĕç дисциплинине пăсакансене хирĕç кĕрешӳ пуçарнă. Йышăннă мероприятисене пурнăçа кĕртнине партком тăтăшах тĕрĕслесе тăнă.

Çакăн пек ĕçлени парторганизацин тата коммунистсемпе активистсен авторитетне çĕклерĕ. Ахальтен мар ĕнтĕ нумай рабочисемпе служащисем парти ретне кĕме, политикăллă тата обществăллă ĕçе активлăн хутшăнма туртăнаççĕ.

Иртнĕ çулталăк хушшинче парторганизаци малта пыракан стахановецсен пучĕпе ӳссе пычĕ. Паллă машиниста Карнеева, машинист помощникне Уткина тата ытти юлташсене — пурĕ 18 çынна партие илнĕ. Активистсем ретне станцăра ĕçлекенсемпе пĕрлех килхуçи хĕрарăмĕсем йышлăн хутшăнчĕç. Вĕсем рабочисем валли цехсене вĕри апат тăратас, чугунçул линисене юртан тасатас тĕлĕшпе ĕçлеççĕ. Уйрăмăнах Подуздикова, Самойлова юлташсем лайăх ĕçлеççĕ.

Коммунистсемпе комсомолецсем, активистсем политикăллă-массăллă тата обществăллă ĕçре кăна мар, производствăра та авангардлă вырăн йышăнса тăраççĕ. Парти членĕн кандидачĕсем—машинист Назаров, Смыслов тата беспартийнăйсем — машинист Романов, Сагитов, Кормитин юлташсем йывăр составлă поездсене сахал мар илсе çӳренĕ. Вĕсемех тата ытти чылай юлташсем те кăмрăк перекетлесе кашни уйăхрах 500-шер тенкĕ ытларах ĕçукçи илнĕ. Назаров, Романов, Смыслов тата ытти машинистсем Лунин меточĕпе ĕçлесе паровозсем простой тăвассине чакараççĕ. Паровозсене юсанă çĕрте ĕçлекен Николаев юлташ бригади машинистсемпе ăмăртса ĕçлет. Парторганизацинчи 84 коммунистран халĕ стахановецсем 47 çын, ударниксем 11 çын шутланаççĕ. Вĕсем—малта пыракан стахановецсем.

Малта пыракан стахановецсен примерĕпе вуншар рабочисем стахановла ĕçлеме вĕренеççĕ. Стахановецсен йышĕ ӳссех пырать. 1940 çулти I-мĕш кварталта стахановецсемпе ударниксем 2424 çын пулнă пулсан, 4-мĕш кварталта вĕсен хисепĕ 2673 çынна çитнĕ. Составительсем Ананьев, Николаев юлташсем браксăр ĕçлесе нормăна 135 процент таран тултараççĕ. Вагонсем çине грузсем тиекен Соловьев, Максимов бригадисем икĕ норма таран параççĕ. Питех те лайăх ĕçлеççĕ Низамутдинов, Кочетков, Болтачев весовщиксем. Автоматчиксем Зиновьев, Петров, Семенов юлташсем брака пĕтĕмпех пĕтерне. Депори дежурнăй Гусев юлташ сивĕ çанталăкра та паровозсене юсас плана ăнăçлăн тултарса пычĕ. Кун пек стахановла ĕçлекенсене тата та нумай илсе кăтартма пулать. Çавсем пулаççĕ ĕнтĕ станцăна мала тухма майсем туса паракансем.

Эпир тунă çитĕнӳсемпе лăпланса ларма пултараймастпăр. Пирĕн малашне иртнĕ çулти çитменлĕхсене пĕтерсе татах та лайăхрах ĕçлессишĕн кĕрешмелле. Çитменлĕхсем пулман мар, халĕ те пур вĕсем. Брака пĕтĕмпех пĕтерсе çитермен, пассажирсен канăвне культурăллă иртгерес тĕлĕшпе нумай ĕçсем тумалла. Çаксене пирĕн кĕске вăхăтрах тăвас пулать.

Совет ĕççыннисем партин XVIII конференцине хĕрӳллĕн хатĕрленеççĕ. Промышленноçлă предприятисен коллективĕсем, транспорт работникĕсем, колхозниксем, совет интеллигенцийĕ партин XVIII съезчĕ хыççăнхи вăхăтра тунă çитĕнӳсене çирĕплетсе партин XVIII конференцине çĕнĕ çитĕнӳсемпе кĕтсе илессишĕн кĕрешеççĕ. Пирĕн Канаш станцин коллективĕ те конференци ячĕпе пуçланнă ăмăртăва хутшăнса, хăй çине обязательствăсем илчĕ. Технически хăвăртлăха ӳстерме, простойсене чакарма, паровозсене юсас ĕçе лайăхлатма, вагонсем тиес плана иртгерсе тултарма палăртнă т. ыт. те. Çĕнĕ хуçалăх çулĕн малтанхи вунă кунĕ хушшинчи ĕçсем коллектив хăй çине илнĕ обязательствăна пурнăçа кĕртсе пыни çинчен калаççĕ. Машинистсем Яковлев, Романов, Дигтев тата ытти нумай юлташсем хăйсен сăмахне пурнăçа кĕртеççĕ, технически хăвăртлăха 5 километр таран ӳстернĕ. Станцăра ĕçлекенсем хушшинче те паха пример кăтартакансем сахал мар.

Партин XVIII конференцинче чугунçул транспортĕнчи парторганизацисен ĕçĕсем çинчен сӳтсе-явмалла. Çакна эпир, чугунçул работникĕсем, кулен асра тытса тăратпăр. Конференцине çĕнĕ çитĕнӳсем туни çинчен пĕлтерес пухăш-кăмăлпа пурăнать тата ĕçлет халĕ Канаш станцин коллективĕ.

РЖАВИН.

Канаш узелĕнчи партком секретарĕ.

ССР Союзĕпе Германи хушшинче килĕшӳсем туни çинчен ютçĕршывсенчи хаçатсем мĕн çыраççĕ

ГЕРМАНИЯ

БЕРЛИН, январĕн 11-мĕш. (ТАСС). ССР Союзĕпе Германи хушшинче Совет Союзĕпе Германин Игорка юханшывĕнчен Балти тинĕсĕ таранхи чикки пирки договор, Литвари, Латвири тата Эстонири пурлăхсем тĕлĕшпе претензисене йĕркелесси çинчен тата çынсене куçарасси çинчен килĕшӳ, çавăн пекех хуçалăхлă килĕшӳ туни çине Германири хаçатсем питех те пысăк тимлĕхпе пăхаççĕ. Çак килĕшӳсен текстчĕсене хаçатсем чи курăнакан вырăнта, пысăк заголовоксемпе пичетлеççĕ. Хаçатсенчен нумайĕшĕ килĕшӳсем пирки умстатьясем çырса кăларнă, вăл документсем питех те пысăк вырăн йышăнса тăнине паллă тăваççĕ.

Кунта, тет «Фелькишер беобахтер» хаçат, юлашки çулталăк хушшинче политикăллă событисен аталанăвĕнчен тухса тăнă ыйтусене Совет Союзĕпе Германи хушшинчи договорлă отношенисен рамкисенче йĕркелесе ярасси çинчен сăмах пырать. Тунă килĕшӳсем, тет хаçат, икĕ государстви те пĕр-пĕрин интересĕсене уççăн ăнланнин, шута илнин результачĕсем пулса тăраççĕ.

«Берлинер берзенцейтунг» хаçат хăйĕн умстатьинче Совет Союзĕпе Германи хушшинчи отношенисем юлашки вăхăтра мĕнле аталанса пыни çинчен тĕплĕн каласа парать.

Юлашки килĕшӳсем пирки хаçат çапла çырать: Германипе Совет Союзĕ хушшинче Мускавра пулса иртнĕ калаçусем вăхăтĕнче, пĕр-пĕрин интересĕсене ăнланса килĕштернĕ тăрăх, икĕ государство хушшинчи хуçалăхлă туслăх никĕсне çирĕплетме кăна мар, ытти пысăк ыйтусене те йĕркелесе яма май килчĕ. Хаçат Совет Союзĕпе Германи чикки çинчен тунă договор, Литвари, Латвири тата Эстонири пурлăхсем тĕлĕшпе пĕр-пĕрин претензийĕсене йĕркелесси çинчен тата çынсене куçарасси çинчен тунă килĕшӳ уйрăмах пысăк вырăн йышăнса тăнине паллă тăвать.

Çак договорсене туни, тет хаçат, Германипе вырăссем хушшинчи отношенисем тӳрĕ линипе çӳлелле аталанса пынине кăтартса тăраççĕ.

Официальнăй бюллетень «Динст аус Дейчланд» çапла çырать: Совет Союзĕпе Германи хушшинче çĕнĕрен тунă хуçалăхлă килĕшӳ çак çĕршывсем хушшинчи таварçаврăнăшĕ анлăланнине пĕлтерет. Калаçусем хыççăн, тет бюллетень, Германипе Совет Союзĕ хушшинчи таварçаврăнăшне ытларах сарма май килчĕ пулсан, çакă вăл Германипĕ Совет Союзĕ хушшинчи отношенисем çирĕп никĕс çинче тăнине кăтартса парать.

«Дейче альгемейне цейтунг» хаçат çапла çырать: Германипе Совет Союзĕ хушшинчи таварçаврăнăшĕ малалла аталанса пыни «икĕ енĕшĕн те ырă, çак килĕшӳрен вĕсем иккĕшĕ те пĕр танах усă илеççĕ».

БЕРЛИН, январĕн 12-мĕш. (ТАСС). Совет Союзĕпе Германи хушшинче тунă юлашки договорпа килĕшӳсем çинчен, столицăри хаçатсем хыççăн, провинцири хаçатсем çырма пуçланă, вĕсем килĕшӳсен текстне пичетлеççĕ, пысăк статьясем çырса кăлараççĕ.

Берлинри тата провинцисенчи хаçатсем январĕн 11-мĕшĕнче тухнă «Известия» тата «Правда» хаçатсен умстатьисенчен уйрăм вырăнсене илсе пичетлеççĕ.

ИТАЛИЯ

РИМ, январĕн 11-мĕш. (ТАСС). ССР Союзĕпе Германи хушшинче Мускавра январĕн 10-мĕшĕнче тунă килĕшӳсем çине Италири хаçатсем пысăк тимлĕхпе пăхаççĕ. «Пополо ди Рома» хаçат çапла çырать: çĕнĕ килĕшӳсем ССР Союзĕпе Германи хушшинчи ырă кӳршĕллĕ отношенисем çирĕп пулнине кăтартса параççĕ.

США

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 11-мĕш (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви январĕн 11-мĕшĕнче тухнă «Известия» тата «Правда» хаçатсен умстатьисен содержанийĕ çинчен каласа парать. Америкăри хăшпĕр хаçатсем килĕшӳсем çинчен панă пĕлтерӳсене, çавăн пекех килĕшӳсем çинчен «Известия» тата «Правда» хаçатсенче тухнă умстатьясен содержанийĕсене тенденциллĕ заголовоксемпе пичетлесе кăларнă.

Уйрăмăн илсе кăтартсан, «Нью-Йорк таймс» çав пĕлтерӳсене панă заголовоксенчен çакă курăнать: Совет Союзĕ хăйпе урăх çĕршывсем хушшинчи килĕшӳсене хăй мĕнле шутланă çавăн пек тунăшăн хаçат питех те кăмăлсăр пулнă.

АНГЛИЯ

ЛОНДОН, январĕн 11-мĕш. (ТАСС). Совет Союзĕпе Германи хушшинче тунă çĕнĕ килĕшӳсем çинчен калакан пĕлтерӳсене Англири хаçатсем комментарисĕр пичетлеççĕ, вĕсем пирки хăйсен шухăшне каламаççĕ. «Дейли телеграф энд морнинг пост» хаçат кăна хуçалăхлă килĕшӳн пĕлтерĕшне пĕчĕклетсе кăтартма тăрăшать.

НОРВЕГИЯ

ОСЛО, январĕн 11-мĕш. (ТАСС). ССР Союзĕпе Германи хушшинче тунă килĕшӳсем çинчен калакан пĕлтерӳсем хаçатсенче тĕп вырăн йышăнса тăраççĕ. «Натионен» хаçат çапла çырать: Германипе Совет Союзĕ хушшинче тунă хуçалăхлă çĕнĕ килĕшӳ икĕ çĕршыв хушшинче суту-илӳ енĕпе тунă чи пысăк килĕшӳсенчен пĕри пулса тăрать. 1940 çулта пысăк тухăçлă тырпул туса илни, тет хаçат, СССР экспортне вăйлатма май парать.

«Афтенпостен» хаçат ССР Союзĕпе Германи хушшинчи таварçаврăнăшĕ вăйланнине саламлать.

ШВЕЦИЯ

СТОКГОЛЬМ, январĕн 12-мĕш. (ТАСС). Швецири хаçатсем ССР Союзĕпе Германи хушшинче тунă килĕшӳсем пирки нумай çыраççĕ. «Дагенс нюхетер» хаçат çапла çырать: хуçалăхлă килĕшӳ тунипе икĕ çĕршыв хушшинчи таварçаврăнăшĕ вăйланать.

«Афтонбладет» хаçат çапла пĕлтерет: ССР Союзĕпе тунă килĕшĕве Берлинра питех те пысăк вырăна хураççĕ.

Швецири хаçатсем январĕн 11-мĕшĕнче тухнă «Известия» хаçатăн умстатьинчи уйрăм вырăнсене илсе пичетленĕ.

ДАНИЯ

КОПЕНГАГЕН, январĕн 12-мĕш. (ТАСС). ССР Союзĕпе Германи хушшинче январĕн 10-мĕшĕнче тунă килĕшӳсем çинчен нумай çыраççĕ. Килĕшӳсем туни çинчен калакан пĕлтерӳсене пур хаçатсем те курăнмалла вырăнта пичетлеççĕ.

«Берлингске тиденде» тата ытти хаçатсем икĕ енне те усă кӳрекен хуçалăхлă килĕшӳ мĕнле вырăн йышăнса тăнине паллă тăваççĕ.

СЛОВАКИЯ

БРАТИСЛАВА, январĕн 12-мĕш. (ТАСС). Мускавра ССР Союзĕпе Германи хушшинче тунă килĕшӳсем çинчен калакан пĕлтерӳсене Словакири пур хаçатсем те пичетлесе кăларнă.

«Словак» хаçат çапла çырать: çĕнĕ килĕшӳсем Европăри хăватлă икĕ государство хушшинчи туслăхпа экономикăллă çыхăну малалла çирĕпленсе пынине кăтартса параççĕ.

ЮГОСЛАВИЯ

БЕЛГРАД, январĕн 12-мĕш. (ТАСС). Югославири хаçатсем Германипе Совет Союзĕ хушшинче тунă килĕшӳсене пысăк вырăна хураççĕ. Паянхи хаçатсем «Известия» тата «Правда» хаçатсенче январĕн 11-мĕшĕнче тухнă умстатьясенчен уйрăм вырăнсене илсе пичетлеççĕ. «Политика» хаçат хăйĕн статьинче çапла çырать: Совет Союзĕпе Германи хушшинчи хуçалăхлă килĕшӳ пысăк событи пулса тăрать.

ВЕНГРИЯ

БУДАПЕШТ, январĕн 12-мĕш. (ТАСС). Совет Союзĕпе Германи хушшинче тунă килĕшӳсене Будапештра пысăк интереспе кĕтсе илнĕ. «Уй Мальяршаг» хаçат çапла çырать: январĕн 10-мĕшĕнче тунă килĕшӳсем ССР Союзĕпе Германи пĕр-пĕрне ăнланнине, шанса тăнине кăтартса параççĕ.

«Пешти хирлап», «Пестер ллойд» тата «Эшти уйшаг» хаçатсем килĕшӳсем пирки ятарласах çырнă статьясенче Совет Союзĕпе Германи хушшинчи хуçалăхлă отношенисем малалла сарăлса пыни пысăк вырăн йышăнса тăнине паллă тăваççĕ.

Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блок кандидачĕсемшĕн

СУЙЛАВ КУНĔНЧЕ

КИШИНЕВ. Ирхине 5 сехет, тĕттĕмха. Ытти чухне Кишинев хули вăл вăхăтра çывăрать. Анчах паян пӳртсен чӳречисенче — çутă.

Хула центрĕнче çавтери илемлĕн çутатнă çурт умĕнче: «Молдаван ССР Верховный Советне суйламалли иккĕмĕш суйлав участокĕ» тесе çырнă. Вăл Кишинев хулинчи Ленински суйлав оргугĕнче тăрать, унта Молдаван ССР Верховный Советне депутата суйланма ĕççыннисен аслă çулпуçĕ молдаван халăхĕн пĕрремĕш депутачĕ Сталин юлташ баллотировкăна тăнă.

Суйлав бюллетенĕсем паракан сĕтел умне чи малтан 19 çулхи молдаванка Анастасия Дорошенко пырать.

Çамрăк суйлавçă кабинетра нумай тытăнса тăмасть. Вăл бюллетене суйлав урнине янă чухне питĕ хумханать.

— Эпĕ, пултаратăп пулсан, каласа парăттăмччĕ хамăн телей çинчен пĕтĕм тĕнчене, — тет вăл. — Эпĕ кочегар хĕрĕ, аттене урса кайнă кулаксем вĕлернĕ чухне эпĕ 9 çулта пулнă. «Пĕр большевик сахалтарах пулать»,— тесе кăшкăрнă бандитсем. Эпĕ ун чухне большевиксем камсем иккенне ăнланса илмен. Халĕ ĕнтĕ эпĕ лайăх пĕлетĕп: вĕсем халăх телейĕшĕн кĕрешекен çынсем.

Пĕрин хыççăн тепри илеççĕ бюллетеньсене суйлавçăсем. Сталин ячĕ пурин асăнчĕ те. Çынсем июнь ухăйĕн кунĕсене — совет влаçĕ Бессарабири пусмăрта пурăнакан халăхсене нумай-нумай çулсем хушши кĕтнĕ ирĕклĕхе панă кунсене пĕтĕм чĕререн аса илеççĕ. Вĕсем бюллетеньсене суйлав урнисене пысăк кăмăлпа яраççĕ, вĕсем халăх кандидачĕсемшĕн, коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блок кандидачĕсемшĕн сасăлаççĕ.

КАУНАС. Ватă плотник Ионас Мартинайтис нумаях пулмасть-ха çĕнĕ хваттере куçнине паллă тунă. Унччен унăн çемьи нумай çулсем хушши чĕрĕ, тăвăр, тахçан малтан сарай вырăнне пулнă çуртра пурăннă.

— Буржуази влаçра тăнă чухне эпир лайăх хваттер çинчен ĕмĕтленме кăна пултарнă, — тесе каласа парать сасăланă хыççăн Мартинайтис юлташ, — халĕ ĕнтĕ çак ĕмĕт пурнăçа кĕчĕ. Совет влаçĕ кĕске срок хушшинчех Каунас предместьинче—Вилиамполере пире валли, рабочисем валли, лайăх хваттерсем 200 ытла туса пачĕ. Сасăланă чухне эпĕ Литва халăхĕн чи лайăх тусĕ — Сталин юлташ çинчен шухăшларăм, çĕнĕ пурнăç туса панăшăн ăна пĕтĕм чĕререн тав турăм.

Шанчай поселокĕнчи 49-мĕш №-лĕ участокĕнче, 23 çулхи ткачиха—«Флора» ятлă пурçăн фабрикин директорĕ С. Касакаускене пĕрремĕш бюллетень янă, вăл çав фабрикăра станок çинче 8 çул ĕçленĕ.

Хула центрĕнчи 7-мĕш №-лĕ участокра ирхине 6 сехет тĕлне суйлавçăсем 200 çынна яхăн пухăннă. Вĕсем хушшинче — Литва ССР Вăхăтлăх Верховный Совечĕн Президиумĕн председателĕ Юстас Палецкис юлташ. Бюллетене янă хыççăн Палецкис юлташ çапла каланă:

— Савăнатăп, эпĕ хамăн граждăнла тивĕçе пурнăçларăм. Çакăншăн та савăнатăп: советлă Литва паян тĕнчери чи демократиллĕ парламента хăйĕн чи лайăх ывăлĕсемпе хĕрĕсене — коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блок кандидачĕсене суйласа ярать.

ТАЛЛИН. Паян Советлă Эстонири илемлĕ ялавсемпе капăрлатнă хуласемпе ялсен урамĕсем ирех вăраннă. Ирхине 6 сехет тĕлне суйлав участокĕсем патне çынсем пиншерĕн пуçтараннă. Таллин хулинчи пиллĕкмĕш суйлав участокне малтан Круллькăн пулнă заводра ĕçлекен ватă рабочисем — патша самодержавине хирĕç тата Эстонири буржуазипе помещиксен ылханлă плутократиллĕ режимне хирĕç пулнă революциллĕ çапăçусен участникĕсем пынă. Таллинри ватă пролетарисем хăйсемпе пĕрле суйлав участокне 1905 çулти боевой ялава илсе пынă.

Таллин хулинчи 50-мĕш суйлав участокĕнче ирхине 6 сехетченех суйлавçăсем йышлăн пуçтараннă.

Суйлав бюллетенĕсене шофер Герман Юга, унăн арăмĕ Эльвира Юга, старик-инвалид И. Сави тата ыт. те илеççĕ. Сасăланă хыççăн Герман Юга çапла калать:

— Пирĕн Союз Советне депутата суйлама тăратнă кандидат Бочкарев юлташ тата Национальноççен Советне депутата суйлама тăратнă кандидат профессор Нуут — халăхăн тивĕçлĕ представителĕсем. Вĕсем çине хăюллăнах шанма пулать. Халăх кандидачĕсемшĕн сасăласа, эпир большевикла аслă партишĕн, Сталин юлташшăн, пирĕн союзлă çамрăк республикăн çĕнĕ çитĕнĕвĕсемшĕн сасăлатпăр.

КОНЯТЫН САЛИ (Путильский район, Черновицы облаçĕ). Участокри суйлав комисси председателĕ Пантелей Крыжановский ирхине 6 сехетре суйлав участокĕн алăкĕсене уçсан, вăл Конятын салинчи ӳссе çитнĕ çынсенчен çурри пуçтараннине курах кайнă. Тĕрлĕ тĕслĕ капăрлатнă тумсемпе тумланнă гуцулсемпе гуцулкăсем суйлав пуçланиччен тем вăхăт малтан пуçтараннă.

Бюллетеньсене суйлав урнине янă хыççăн, суйлавçăсем канмалли пӳлĕме кĕреççĕ. Унта музыка янăрать, çынсем пĕр-пĕрине сывлăх сунса саламлаççĕ.

14 сехет тĕлне пур суйлвçăсем те сасăланă. Анчах та çынсем саламлаççĕ. Вĕсем юрлаççĕ, ташлаççĕ.

Ялĕпех — урамсенче те тата пӳртсенче те праçник. Илемлĕ тумланнă гуцулсем пĕр-пĕрин патне хăнана пыраççĕ.

РИГА. Ир-ха, анчах Саркадаугара—Рига хулин рабочисен окраининче пысăк хускану. Ку участокра Национальноççен Советне депутата суйлама 18 çулхи ткачиха Гильда Мезис баллотировкăна тăнă. Суйлавçăсем хăйсен кандидатне лайăх пĕлеççĕ, ун çинчен агитаторсем каласа кăтартнă, хаçатсенче çырнă, вĕсем унпа пухусенче пĕр хут çеç мар тĕлпулнă.

Çамрăксем те хăйсен граждăнла тивĕçне хаваслăн пурнăçлаççĕ. Çамрăк суйлавçăсенчен нумайĕшĕсем паян суйлава чи пирвайхи хут хутшăнаççĕ.

Советлă Латвири ĕçлĕ интеллигенци те — учительсем, врачсем, наукăпа искусствăн деятелĕсем суйлавсене хаваслăн хутшăнаççĕ.

Латвири университетри профессор Номалс юлташ, суйлав бюллетенĕсене янă хыççăн, çапла калать:

—Советлă Латвире наукăпа культура малалла аталанса пыма вăйлă стимул илчĕç. Халăх кандидачĕсемшĕн сасăласа, эпĕ пирĕн халăхăн культурине çĕклессишĕн, наука çитĕнĕвĕсемшĕн сасăланине пĕлетĕп.

Январĕн 12-мĕш . (ТАСС).

Пушара сӳнтерме пулăшнă

СЕНТЕР. Январĕн 8-мĕшĕнче, «Безбожник» колхозра клуба вут тивсе илнĕ пулнă. Пушар клуб технички Стрельцова кăмакана ытлашши хутнипе тухнă.

Клуб çунма пуçланине колхозри конюх И. Ф. Никитин çийĕнчех сиснĕ. Вăл пушара сӳнтерме ытти колхозниксене чĕннĕ. Колхозниксем вăхăтра пухăнса, клуба çунса каясран çăлса хăварнă.

И. Ф. Никитин пушара сӳнтернĕ чух уйрăмах хытă тăрăшнă. Вăл клуб шалтан çуннине пăхмасăр, тĕтĕм ăшне кĕрсе пушара сӳнтерме пулăшнă. Çакăн пек пархатарлă ĕçсем тунăшăн колхоз правленийĕ Никитин юлташа тав тунă.

М. ИСАЕВ.

Хулигана ответ тыттармалла

Çĕнĕ строительствăра ĕçлекен бригадир Т. Сорокин декабрĕн 22-мĕшĕнче ĕçсе ӳсĕрĕлнĕ те хăй бригадинчи Дмитриев рабочине хĕненĕ. Çав каçах вăл хăй бригадинче ĕçленĕ Т. Павлова патне пырса «эрех ĕçтерсен разряд ӳстерсе паратăп» тенĕ. Павлова ĕçтерме килĕшмен. Ăна Сорокин хăратса пĕтернĕ. Сорокинăн хулиганла ĕçсем пĕрре çеç пулман. Апла пулсан та вăл айăпран хăтăлса çӳрет-ха. Хулари прокурорăн çак хулигана ответ тыттармалла.

Н. П-в.

Хор çывăхри ялсене тухса çӳрет

ВĂРМАР. Пысăк Енкассинчи вăтам шкулти хор кружокĕ районра чи паллă хорсенчен пĕри шутланса тăрать. Хора И. Романов юлташ нумай çулсем хушши ертсе пырать.

Шкулти хор çак кунсенче çывăхри «Красная Горка», «Исварин», Молотов тата Карл Маркс ячĕпе тăракан колхозсенче пулчĕ. Хора колхозниксем ырă кăмăлпа кĕтсе илчĕç.

Хор руководителĕ И. Романов баянистсен ăмăртăвĕнче пулма хатĕрленет.

Д. АВВАКУМОВ.

„Илемлĕ литература“

Чăваш совет писателĕсен союзĕ кăларакан «Илемлĕ литература» альманахăн пĕрремĕш кĕнеки пичетленсе тухрĕ. Ку кĕнекере Трубина Марфин «Хӳтĕ вырăнта» ятлă повеçĕн пысăк пайĕсем, Ухсай Якковĕн В. И. Ленин çинчен çырма тытăннă трилогин пĕрремĕш кĕнеки—«Емĕт» ятлă сăвăллă роман, Уйăп Мишши, Ив. Ивник, Александр Алга сăввисем т. ыт. те пичетленнĕ.

Альманах хытă хуплашкаллă, хакĕ 3 тенкĕ.

«Илемлĕ литература» альманахăн иккĕмĕш кĕнеки çак кунсенчех пичетленсе тухать.

Англипе Германи хушшинчи вăрçă

БЕРЛИН, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Верховнăй командовани çапла пĕлтерет: январĕн 11-мĕшĕнче противникăнне таварсемпе çӳрекен икĕ суднине путарнă, суднăсен водоизмещенийĕ 11 пин тонна.

Енер Германи авиацийĕ Англи çинче разведка тунă. Январĕн 13-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Лондонри вăрçă тĕлĕшĕнчен пысăк вырăнта тăракан объектсем çине бомбăсем вăйлăн пăрахнă. Темиçе тĕлте пушар тухнă.

Енер Англи авиацийĕ оккупациленĕ территори çине пырса бомбăсем пăрахма хăтланнă. Çавăн чухне унăнне виçĕ самолет персе антарнă.

Паян тул çутăлсан Англи самолечĕсем Кăнтăр Германи çине, вăл шутра Байрейт хули çине те темиçе бомба пăрахнă.

ЛОНДОН, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Официальнăй йĕркепех çапла пĕлтереççĕ: январĕн 12-мĕш тата 13-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕ Лондон тата Англин кăнтăр пайĕнчи ытти пунктсем çине бомбăсем пăрахнă. Вут чĕртекен бомбăсем хăшпĕр çуртсене çĕмĕрнĕ, тухнă пушарсене çийĕнчех сӳнтернĕ. Çынсем хушшинче вилнисемпе аманнисем нумай мар. Англин ытти районĕсенчи хăшпĕр пунктсенче темиçе бомба пăрахнă, сиен пысăк мар, çавăн пекех халăх хушшинче вилнисемпе аманнисем те нумай мар.

Англи авиацийĕ январĕн 12-мĕш тата 13-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Çурçĕр Италири хăшпĕр объектсене, Францин оккупациленĕ зонинчи портсемпе аэродромсем çине пырса тапăннă. Турин çине бомбăсем пăрахсан, унта темиçе бомба вырăнти арсенал çине ӳкнине палăртнă.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, январĕн 12-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Лондон çине пырса бомбăсем пăрахсан пĕр бомба метрори бомбоубежище çине ӳкнĕ. Енер каçхине спасательнăй командăсем убежище ванчăкĕсем хушшинчен çын виллисене тупа-тупа кăларнă.

Портсмутра та салтаксемпе граждăнла халăх çуртсен ванчăкĕсем хушшинчен çынсен виллисене турта-турта кăлараççĕ, вăл çуртсене январĕн 11-мĕшĕнче бомбăсем пăрахса çĕмĕрсе тăкнă. Хулари коммуналлă хӳçалăх предприятийĕсем халĕ те ĕçлеме тытăнман-ха.

Албанири вăрçă ĕçĕсем

АФИНЫ, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Грецире çапла пĕлтереççĕ: январĕн 11-мĕшĕнче грексем йышăннă позицисене противникран тасатас тĕлĕшпе кирлĕ ĕçсене туса ирттернĕ. Çĕр çынна яхăн тыткăна илнĕ, нумай вăрçă материалĕсем, вăл шутра 10 мортира, нумай пулеметсем туртса илнĕ.

Англи самолечĕсем Клисурăран каялла чакса пыракан противник войскисемпе моторизованнăй колоннисем çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Енер патруль отрячĕсемпе артиллерин пысăках мар активлăхĕ палăрнă.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Америкăри хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, январĕн 11-мĕшĕнче Бератран кăнтăрхĕвелтухăç еннелле 13 миляра грексем Трепели ялне туртса илнĕ. Çав кунах Грецине Англин 6 самолечĕ Валона çине бомбăсем пырса пăрахнă. [illegible] сиен кӳнĕ.

Юлашки сведенисем тăрăх, грексем Тепелене хулине туртса илнĕ. Итальянецсем çурçĕр-хĕвеланăç еннелле чакса пыраççĕ. Клисурăран çурçĕр-хĕвеланăç еннелле икĕ миляра Шука ялĕ патĕнче грексем итальянецсен батальонне тыткăна илнĕ, çавăн пекех нумай хĕçпăшал, тумтир тата продовольстви туртса илнĕ.

Англипе Греци самолечĕсем Дураццо çине виçĕ хутчен бомбăсем пырса пăрахнă. Порта сиен кӳнĕ.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, грексем Тепелене хулине хупăрласа тăракан сăртсем çинчи позицисем çинчен итальянецсене хăваласа яма тăрăшаççĕ. Вăл позицисене пĕтĕмĕшпе пекех çĕмĕрсе тăкнă. Греци войскисен малти часĕсем Тепелене хулине пырса кĕнĕ, анчах кайран вĕсен каялла тухмалла пулса тăнă.

Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи вăйĕсен высший командовани представителĕсем Анкарана пынă

СТАМБУЛ, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи вăйĕсен высший командовани представителĕсем — Корнуол генералпа авиаци генералĕ Элмехерт Анкарана пырса çитнĕ. Вĕсем Турци генеральнăй штабĕн представителĕсемпе тĕлпулма шутлаççĕ. Тен, вĕсене республика президенчĕ Исмет Иненю йышăнма пултарать. Англин Вăтаçĕр тинĕсĕнчи тинĕс-çар вăйĕсен представителĕ адмирал Говард Келли те çав калаçусене хутшăнать. Çакна палăртас пулать: икĕ уйăх каялла Келли Анкарана, Стамбула тата Измира пырса кайнă.

Франци Индо-Китайĕпе Таи хушшинчи вăрçă

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 13-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви Бангкокран пĕлтернĕ тăрăх, ĕçе лайăх пĕлекен çынсем çапла калаççĕ: хальхи вăхăтра Таи войскисем Камбоджа провинцийĕн чиккинчи территорин чылаях пысăк пайне оккупациленĕ.

Сайгонри радио тăрăх Франци конфликта йĕркелесе яма хатĕр пулни çинчен пĕлтернĕ. Çакăн çине ответлесе Таири радио: çавăн пекех Таи те калаçусем пуçлама хатĕр тăрать, тесе пĕлтернĕ. Анчах та çакăнпа пĕрлех çакна асăрхаттарса хураççĕ: французсен Таине пыракан делегацийĕ Таи требованийĕсене йышăнмалла, теççĕ. Франци войскисен чикĕри районсенчен каялла чакмалла.

Январĕн 12-мĕшĕнче Таи самолечĕсем Франци Индо-Китайĕнчи хăшпĕр пунктсем çине пырса тапăннă. Вĕсене хирĕç вĕççе çĕкленнĕ Франци самолечĕсем Таин пĕр самолетне персе антарнă. Çавăн пекех Францин 2 самолетне персе антарнă.

Бейрутра демонстраци пулнă

Бейрутра (Сирия) демонстраци пулса иртнĕ. Демонстраци участникĕсем çăкăр, сахăр тата краççин ыйтнă. Хĕçпăшалланнă полици çынсен ушкăнĕсене хăваласа салатнă. Демонстраци организаторĕсенчен нумайĕшне арестленĕ.

Питĕ те пысăк тата кирлĕ ыйту

Январĕн 13-мĕшĕнче, Чăвашсен Государство Академи Театрĕнче, фабзавкомсемпе месткомсем çумĕнчи культурăпа массăллă ĕçсен яланлăх комисси председателĕсен тата хулари культактивăн канашлăвĕ пулса иртрĕ. Вăл канашлура театр пурнăçĕнче питĕ те кирлĕ ыйтăва—театрăн 1941 çулти репертуар планĕ çинчен сӳтсе яврĕç. Ку ыйтупа Академи театрĕн директорĕ Н. Элле юлташ доклад туса пачĕ.

Кăçал театр хăйĕн репертуарне чылаях пысăклатса çĕнĕ пьесăсемпе пуянлатнă. Театрăн вырăс труппи кăçал пирвайхи хут Треневăн аслă çулпуçа В. И. Ленина сăнласа паракан «На берегу Невы» ятлă пьесине лартать. Вырăс труппи лартакан пьесăсенчен паллăраххисем çаксем: «Год 19-й», «Суворов,», «Весна в Москве», Лермонтовăн «Маскарад», Горькин «Зыковы», Шиллерăн «Коварство и любовь», Гергелĕн ютçĕршывсенчи революционерсен пурнăçне кăтартса паракан «Мой сын» пьеси т. ыт.

Çавăн пекех, чăваш труппи те чылай çĕнĕ пьесăсем лартма палăртнă. Чăваш труппин кăçалхи репертуарĕнче оригиналлă пьесăсенчен уйрăмăнах «Нарспи», «Чакка», «Тутимĕр», вырăсларан куçарнисенчен Чапаев çинчен çырнă пьеса, Ардовăн «Золушка» комеди, Гогольĕн «Ревизор» паллă вырăн йышăнаççĕ.

Н. Элле юлташ доклачĕ тăрăх тухса калакан юлташсем репертуар планне ырларĕç, вĕсем театр коллективĕ юлашки çулсем хушшинче творчествăллă пысăк ӳсĕмсем тунине палăртрĕç.

Хулари комсомолпа профсоюз организацийĕсем театр ыйтăвĕпе сахал ĕçлеççĕ, театра сахал пулăшаççĕ. Профсоюзсем театр ыйтăвĕпе çавтери сахал интересленнине канашлу хăй те аван кăтартса пачĕ. Вăл канашлура профсоюз обкомĕсен председателĕсем пĕри те пулманни те çавăн çинченех калать.

Театра коллективлăн çӳресси, паллă спектакльсене курнă хыççăн коллективра сӳтсе явасси юлашки вăхăтра хулара пачах сӳнсе ларчĕ. Çаксене профсоюзсемпе комсомол организацийĕсен пуçарса ертсе пымалла. Мĕншĕн тесен вăл предприятисенче, учрежденисенче культурăпа массăллă ĕçе лайăхлатас, ĕççыннисене коммунистла воспитани парас çĕрте пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çавăн пек туни театр ĕçĕнче те пысăк усă кӳме пултарать.

Хулари обществăллă организацисен театрпа çыхăнса ĕçлессине вăйлатмалла. Хула çыннисене театр лартакан пьесăсемпе паллаштармалла, çав спектакльсене кайса курассине организацилемелле. Ку ĕçре вĕсене театр работникĕсем пысăк пулăшу пама пултараççĕ. Сăмахран, театр лартма хатĕрленекен пьесăри паллă рольсене выляякан артиста е вăл пьесăна лартакан режиссера чĕнсе пьесăпа тĕплĕн паллаштарма пултараççĕ. Театр работникĕсем çакна хапăл тусах йышăнаççĕ. Çапла туни пуриншĕн те усăллă ĕç пулса тăрать, вăл çынсене театра юратма, унта тăтăшах çӳреме хăнăхтарса пырать.

ВКП(б) Чăваш Обкомĕн секретарĕ Павлов юлташ хăйĕн сăмахĕнче ĕççыннисене коммунистла воспитани парас çĕрте театр пысăк вырăн йышăнса тăнине палăртса, ĕççыннисене театр искусстви çинчен ăнлантарса парас ĕçе вăйлатма, вĕсене театрăн кулленхи ĕçĕпе паллаштарса тăрассине лайăхлатма кирли çинчен каларĕ. Радио тата хаçатсен театр лартакан спектакльсем çинчен тăтăшах çутатса пымалла.

М. МИТРОФАНОВ.

Пĕлтерни

Январĕн 16-мĕшĕнче Советсен Çурчĕн ларусем пулакан залĕнче ача-пăча литератури çинчен сӳтсе явма канашлу пухăнать.

Канашлăва партипе комсомол, совет тата профсоюз активне, писательсене, поэтсене, артистсене, композиторсене, художниксене, учительсене, ашшĕ-амăшĕсене, пионер работникĕсене, ача учрежденийĕсен работникĕсене пыма чĕнеççĕ.

Канашлу каçхине 8 сехетре пуçланать. Ларусен залне кĕме пропусксене ВЛКСМ обкомĕнче илмелле.

ВЛКСМ обкомĕ.

ТӲРЛЕТНИ

«Вырăнти чĕртавартан кулленхи кирлĕ таварсем тата продовольстви тăвассине ӳстермелли мероприятисем çинчен» СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) йышăннă постановленин («Чăваш Коммуни», 1941 ç. январĕн 14-мĕш) 21-мĕш пунктне çапла вуламалла:

«21. Вырăнти промышленность, промкооперации, инвалидсен кооперацийĕ, тата обществăллă организацисен предприятийĕсем вырăнти чĕртаварсенчен, отходсенчен...» малалла текстри пекех.

Ответлă редактор Р. О. МАЛЮТИН.

Управлению издательств
и полиграфии
При СНК Чувашской АССР
ТРЕБУЮТСЯ:
Нач. планово-финансового отдела
Плановик-экономист
Обращаться—Дом печати, 3-й этаж, ком. № 25.

ВНИМАНИЮ
ПРОФСОЮЗНЫХ, РАЙОННЫХ, СЕЛЬСКИХ и др. БИБЛИОТЕК ЧУВАШСКОЙ АССР.
Чебоксарский Бибколлектор КОГИЗ-а приступил к заключению договоров с библиотеками на систематическое комплектование литературой их фондов в 1941 году.
Договора заключаются на сумму не менее 600 руб. в год.
Адрес бибколлектора: Чебоксары, Ленинградская, 5.
ЧувашКОГИЗ.

[illegible] адресĕ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. Телефонсем: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — экономика пайĕн—0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн —2—30, «Капкăн» тата «Еçхĕрарăмĕ» журналсен—6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн—0—85, издательство заведующийĕн—5—38, конторăн—0—23.

IТ 2237.

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 2. Ф. Б. 9×84 п. л.